

Gjøvik, 19. mars 2012.
J.nr./referanse: 03-12/NL/ks

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Birgit Felde Sevaldrud
Linn Haugseth Kind
Kjartan Th. Stensvold
Hans Moon
Thor Lium

Innkallingen er også sendt:

Ordfører Liv Solveig Alfstad (møte- og talerett)
Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor (møte- og talerett)
Rådmann Jarle Snekkestad og kommunalsjef John Løvmoen (til orientering)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Etter avtale innkalles det herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Mandag 26. mars 2012
Tid: Kl. 0900 – ca. 1500
Sted: Møterom 4. etasje i rådhuset

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Oversikt over invitasjon/deltakelse fra andre i møtet:

- Rådmannen er invitert kl. 1200 i f.m. sakene 13-15
- Revisor/Innlandet Revisjon IKS deltar på møtet, og er særskilt bedt om å orientere under sak 11.

Eventuelt forfall bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgsssekretær

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 26. mars 2012 kl. 0830

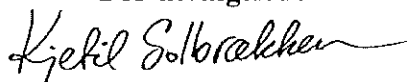
(møterom 4. etasje)

- SAK NR. 10/2012   GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 06.02.12
- SAK NR. 11/2012   OPPDATERT KOSTRA-ANALYSE FOR UTVALGTE OMRÅDER
Innlandet Revisjon IKS presenterer oppdaterte tall.
- SAK NR. 12/2012   OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN – VIDEREFØRING
AV "BRAINSTORMING" OG FORELØPIGE PRIORITERINGER
- SAK NR. 13/2012   INTERN KONTROLL OG RISIKOVURDERING I NORDRE
LAND KOMMUNE
Rådmannen orienterer.
- SAK NR. 14/2012   KOMMUENS ARBEID MED ETIKK OG ETISKE HOLDNINGER
Rådmannen orienterer.
- SAK NR. 15/2012   OVERSIKT OVER UTVIKLINGSPROSJEKTER I NORDRE
LAND KOMMUNE
Rådmannen orienterer.
- SAK NR. 16/2012   KONTROLLUTAVLGETS ÅRSRAPPORT 2011
- SAK NR. 17/2012   REFERATSAKER
- SAK NR. 18/2012   EVENTUELT

Sakene behandles i lukket møte i samsvar med forskrift om kontrollutvalg § 19.

Gjøvik, 18. mars 2012.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

Administrasjonen v/rådmann Jarle Snekkestad og kommunalsjef John Løvmoen.
Vararepresentantene til kontrollutvalget (møter kun etter særskilt innkalling.)

Nordre Land kommune**GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 06.02.12**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 06.02.12

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 06.02.12 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Protokoll fra siste møte i kontrollutvalget legges frem til formell godkjenning.

I tråd med etablert praksis ble protokollen utformelt godkjent av utvalgsmedlemmene kort tid etter møtet, for deretter å bli offentliggjort og oversendt kommunestyret til orientering.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Mandag 6. februar 2012 holdt kontrollutvalget møte i rådhuset fra kl. 0830 til 1515.

Som medlemmer møtte:

Birgit Felde Sevaldrud, leder
Linn Haugseth Kind, nestleder
Thor Lium (innvilget permisjon kl. 1345)
Kjartan Th. Stensvold
Hans Moon (innvilget permisjon kl. 1500)

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Ingen

Ellers møtte:

Ordfører: Liv Solveig Alfstad (sakene 2-5)

Fra administrasjonen: Rådmann Jarle Snekkestad og rådgiver Odd Inge Sanden (begge møtte under sak 5).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Daglig leder Bjørg Hagen (hele møtet) og forvaltningsrevisor Guro Selfors Lund (sak 4).

Sekretær: Kjetil Solbrækken

Møteprotokollen er sendt til:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer, ordfører, rådmann, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0830 med Birgit Felde Sevaldrud som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge: 2,3,5,4,1,6,7,8 og 9.

Til behandling:

SAK NR. 01/2012   GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.11.11

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 28.11.11 godkjennes.
---------------------------	---

**SAK NR. 02/2012   METODE OG OPPLÈGG FOR GJENNOMFØRING AV
OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN**

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Det legges opp til følgende prosess for gjennomføring av overordnet analyse av kommunen: a) Informasjonsinnsamling
---------------------------	--

- b) Foreløpige prioriteringer og evt. bestilling/gjennomføring av forundersøkelser
  - c) Samtaler med ordfører og rådmann.
  - d) Ny vurdering, evt. ytterligere forundersøkelser
  - e) Endelige prioriteringer og utforming av plan for forvaltningsrevisjon
2. Følgende hovedkriterier legges til grunn for valg av tema/områder:
    - Prosjektets potensielle bidrag til å skape forbedringer i forvaltningen
    - Politisk aktualitet og interesse
  3. Kontrollutvalgets oppgave med å lage en plan for selskapskontroll gjennomføres som en egen prosess parallelt med utvalgets arbeid med overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon.
  4. Det lages en samlet plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for perioden 2012-2015. Planen legges frem for kommunestyret til behandling høsten 2012.

SAK NR. 03/2012

INFORMASJON OM ADMINISTRATIV ORGANISERING OG OVERSIKT OVER KOMMUNALE SELSKAPER

Fra behandlingen:

Rådmann Jarle Snekkestad presenterte den administrative organiseringen, mens rådgiver Odd Inge Sanden informerte om kommunens eierskap i selskaper.

Vedtak, enstemmig:

Rådmannens presentasjon av administrativ organisering og oversikt over kommunens eierskap i selskaper, tas til orientering.

SAK NR. 04/2012

ORIENTERING OM KOSTRA (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING) OG PRESENTASJON AV ENKEL KOSTRA-ANALYSE

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS v/Guro Selfors Lund presenterte rapporten og svarte på spørsmål.

Vedtak, enstemmig:

1. Revisors informasjon om KOSTRA (KOMMUNESTATRAPPORTERING) og presentasjon av gjennomført analyse, tas til orientering.
2. Innlandet Revisjon IKS bes om å oppdatere analysen med tall for 2011 når disse er klare, avgrenset til følgende områder:

- **Pleie og omsorg/hjemmetjenester.**

Kommentar: Mange får tjenesten (langt over gj.snitt for kommunegruppen), men antall tildelte timer pr. uke er lite (langt under gj.snitt for kommunegruppen). Gir dette grunnlag for å se på praksis for tildeling?

- **Læringsresultater grunnskolen.**

Kommentar: Gjennomsnittlige grunnskolepoeng og resultatene fra nasjonale prøver viser at kommunen ligger litt under både landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet. Dette er et tema som det kan være grunnlag for å se litt nærmere på, enten ved å undersøke statistikken litt nærmere og/eller ved å spørre kommunen hvordan de arbeider med tematikken.

- **Driftsutgifter helsestasjons- og skolehelsetjenesten.**

Kommentar: Utgiftene er relativt høye og økende. Dette kan rett og slett være uttrykk for at kommunen har prioritert denne tjenesten høyt. Det kan likevel være grunn til å oppdatere og sjekke ut statistikken nærmere.

- **Sykefraværet PLO og spesielt sykehjemmet.**

Kommentar: Sykefraværet er høyt i 2010 og har økt mye fra 2009. Her kan en evt oppdatere statistikken for å se om nivået er like høyt i 2011.

- **Barnevernet.**

Kommentar: Statistikken avviker fra de vi har sammenliknet med både ved at andelen barn med undersøkelser og tiltak er så høy og fordi fordelingen av utgifter mellom tiltak i og utenfor hjemmet er svært ulik de vi har sammenliknet med. Det har også vært problemer med å gjennomføre undersøkelser innen fristen på 3 måneder. Det går fram av årsmeldingen at kommunen har hatt en driftsgjennomgang og at bemanningen er økt. Det kan være aktuelt å oppdatere tallene til 2011 og evt spørre kommunen hvilke resultater gjennomgangen og styrkingen har gitt.

- **Sosialtjenester.**

Kommentar: KOSTRA viser at Nordre Land har høye utgifter til sosialtjenester. De høye utgiftene gjelder ikke utbetalinger av sosialhjelp, men utgifter til drift; dvs saksbehandling mv. Det kan være aktuelt å undersøke hvorfor utgiftene er så høye.

SAK NR. 05/2012

**OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN –
"BRAINSTORMING" OG FORELØPIGE PRIORITERINGER**

Vedtak, enstemmig:

1. Videre diskusjoner og "brainstorming" følges opp på neste møte.
2. Som ledd i kontrollutvalgets behov for kartlegging og

kunnskapsinnhenting, inviteres rådmannen til neste møte for å orientere om følgende tema:

- Overordnet styring og intern kontroll. Hvordan sørger rådmannen for at administrasjonen er gjenstand for betryggende kontroll, jf. kommunelovens § 23. Det bes om særskilt redegjørelse for hvordan risikostyring er integrert i styringssystemet.
- Planlagte og igangsatte utviklingsprosjekter/-tiltak i kommunen (mht. organisering, styring/kontroll, tjenestekvalitet, effektivitet mv.).
- Kommunens arbeid med etikk og etiske holdninger blant de ansatte.
- Kommunens arbeid med beredskapsplanlegging.

SAK NR. 06/2012

**PRESENTASJON AV KOMMUNENS REVISOR /
INNLANDET REVISJON IKS**

Fra behandlingen:

Thor Lium ble innvilget permisjon og forlot møtet før behandling av saken. Kontrollutvalget bestod etter dette av fire medlemmer.

Daglig leder i Innlandet Revisjon IKS, Bjørg Hagen, informerte og svarte på spørsmål.

Vedtak, enstemmig:

1. Daglig leders presentasjon av Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.
2. Inngått oppdragsavtale for 2012 mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS, tas til orientering.

SAK NR. 07/2012

**ÅRSRAPPORT OG AVREGNING 2011 FRA INNLANDET
REVISJON IKS**

Fra behandlingen:

Hans Moon ble innvilget permisjon og forlot møtet før behandling av saken. Kontrollutvalget bestod etter dette av tre medlemmer.

Vedtak, enstemmig:

Årsrapport 2011 og avregning av total ressursbruk for revisjon for 2011 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAK NR. 08/2012

**REGNSKAPSREVISJON: PRESENTASJON AV
PLAN/STRATEGI OG STATUS FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2011**

Vedtak, enstemmig:

Saken utsettes og følges opp i forbindelse med kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet for 2011 (april).

SAK NR. 09/2012

REFERATSAKER

Fra behandlingen:

Følgende saker ble referert:

1. Årsrapport for 2011 – Skatteoppkreveren i Nordre Land kommune
2. Skatteregnskap 2011 for Nordre Land kommune
3. Tilbud om bok: Tilsyn og revisjon i kommunal sektor
4. Utvalgte avisartikler
5. Neste møte: Tidspunkt og saksliste.

Vedtak, enstemmig:

Referatsakene tas til orientering.

Dokka, 6. februar 2012.

_____
Birgit Felde Sevaldrud
leder

**RETT UTSKRIFT:
Gjøvik, 6. februar 2012.**

_____
Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær
tlf. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

NESTE MØTE

Dato: MANDAG 26. MARS 2012

Tidspunkt: KL. 0900

Aktuelle saker:

- *Kommunes styringssystem og intern kontroll* (rådmannen orienterer)
- *Planlagte og igangsatte utviklingsprosjektet/-tiltak i Nordre Land kommune* (rådmannen orienterer)
- *Kommunens arbeid med etikk* (rådmannen orienterer)
- *Kommunens arbeid med beredskapsplanlegging* (rådmannen orienterer)
- *Overordnet analyse av kommunen – ”brainstorming” og foreløpige prioriteringer*
- *Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid* (diverse tiltak, jf. vedtak i møte 28/11-11)

Bestilte undersøkelser og revisjonsprosjekter (Innlandet Revisjon IKS):

- Oppdatert analyse av kostra-tall på utvalgte områder

Møteplan for 2012:

- Mandag 06.02.12 kl. 0900
- Mandag 26.03.12 kl. 0900
- Mandag 23.04.12 kl. 0900
- Mandag 18.06.12 kl. 0900
- Mandag 17.09.12 kl. 0900
- Mandag 03.12.12 kl. 0900

Nordre Land kommune**OPPDATERT KOSTRA-ANALYSE FOR UTVALGTE OMRÅDER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Kostra-analyse / innspill til overordnet analyse
(Innlandet Revisjon IKS, jan. 2012)

Vedlagt:

Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

Følgende kostra-anatall tas med som innspill i utvalgets arbeid med overordnet analyse og ny plan for forvaltningsrevisjon i Nordre Land kommune:

- .....
- .....
- .....
- .....

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i forrige møte (sak: orientering om kostra og presentasjon av enkel kostra-analyse), der det ble fattet slikt vedtak:

1. *Revisors informasjon om KOSTRA (KOMMUNEStatRAPPORTERING) og presentasjon av gjennomført analyse, tas til orientering.*
2. *Innlandet Revisjon IKS bes om å oppdatere analysen med tall for 2011 når disse er klare, avgrenset til følgende områder:*

- **Pleie og omsorg/hjemmetjenester.**

Kommentar: Mange får tjenesten (langt over gj.snitt for kommunegruppen), men antall tildelte timer pr. uke er lite (langt under gj.snitt for kommunegruppen). Gir dette grunnlag for å se på praksis for tildeling?

- **Læringsresultater grunnskolen.**
Kommentar: Gjennomsnittlige grunnskolepoeng og resultatene fra nasjonale prøver viser at kommunen ligger litt under både landsgjennomsnittet og fylkesgjennomsnittet. Dette er et tema som det kan være grunnlag for å se litt nærmere på, enten ved å undersøke statistikken litt nærmere og/eller ved å spørre kommunen hvordan de arbeider med tematikken.
- **Driftsutgifter helsestasjons- og skolehelsetjenesten.** *Kommentar: Utgiftene er relativt høye og økende. Dette kan rett og slett være uttrykk for at kommunen har prioritert denne tjenesten høyt. Det kan likevel være grunn til å oppdatere og sjekke ut statistikken nærmere.*
- **Sykefraværet PLO og spesielt sykehjemmet.** *Kommentar: Sykefraværet er høyt i 2010 og har økt mye fra 2009. Her kan en evt oppdatere statistikken for å se om nivået er like høyt i 2011.*
- **Barnevernet.**
Kommentar: Statistikken avviker fra de vi har sammenliknet med både ved at andelen barn med undersøkelser og tiltak er så høy og fordi fordelingen av utgifter mellom tiltak i og utenfor hjemmet er svært ulik de vi har sammenliknet med. Det har også vært problemer med å gjennomføre undersøkelser innen fristen på 3 måneder. Det går fram av årsmeldingen at kommunen har hatt en driftsgjennomgang og at bemanningen er økt. Det kan være aktuelt å oppdatere tallene til 2011 og evt spørre kommunen hvilke resultater gjennomgangen og styrkingen har gitt.
- **Sosialtjenester.**
Kommentar: KOSTRA viser at Nordre Land har høye utgifter til sosialtjenester. De høye utgiftene gjelder ikke utbetalinger av sosialhjelp, men utgifter til drift; dvs saksbehandling mv. Det kan være aktuelt å undersøke hvorfor utgiftene er så høye.

Saken er en oppfølging av pkt. 2 i vedtaket der det bes om en oppdatert analyse basert på 2011-tall. Det ble signalisert i møtet den 06.02.12 at man primært ønsket å få en oppdatering basert på ureviderte regnskapstall, dvs. med utgangspunkt i tall tilgjengeliggjort den 15.03.12.

Resultatet av gjennomgangen av KOSTRA-tallene er ett av flere innspill i kontrollutvalgets arbeid med overordnet analyse av kommunen.

Hva er KOSTRA?

KOSTRA er en forkortelse for KOMmuneSTATRAPportering og omfatter altså rapporteringen fra kommunene til Staten. KOSTRA inneholder tjenestedata og økonomidata for alle kommunens fagområder og er en omfattende kilde til kunnskap om kommunenes virksomhet. Kommunal og regionaldepartementet beskriver det som "et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet."

KOSTRA-dataene brukes i mange sammenhenger og data som inneholder feil kan føre til feil konklusjoner i analyser, tildelinger osv.

Det er Kommunal og regionaldepartementet (KRD), som har ansvaret for KOSTRA.

KOSTRA inneholder tjenestedata og økonomidata for alle kommunens fagområder, og er en omfattende kilde til kunnskap om kommunenes virksomhet. KRD beskriver det som "et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet".

Fylkesmannen skal veilede kommunene både når det gjelder innrapportering og bruk av KOSTRA-data. Fylkesmannen ønsker også å stimulere kommunene til å kvalitetssikre sine data. KOSTRA-dataene brukes i mange sammenhenger, og data som inneholder feil kan føre til feil konklusjoner i analyser og lignende.

Kommunene rapporterer inn KOSTRA-data ved utfylling av skjemaer på nett eller ved uttrekk fra fagsystemer. Det er Statistisk sentralbyrå (SSB) som tar i mot rapporteringen, og SSB publiserer også KOSTRA-data slik at man kan hente dem ut via internett (www.ssb.no/kostra/).

KOSTRA-dataene rapporteres inn årlig, og hovedfrist for kommunenes rapportering er 15. februar. KOSTRA-dataene publiseres i to omganger, og første publisering er 15. mars. Deretter har kommunene frist på seg til 15. april med å rapportere inn det som mangler eller å rette feil i innrapporterte data. Endelig publisering hos SSB skjer så 15. juni.

KOSTRA-dataene er bearbeidet ved at det er gjort nøkkeltallsberegninger som viser blant annet dekningsgrader, kommunens prioritering og produktivitet. I tillegg er det laget kvalitetsindikatorer for de ulike fagområdene. KOSTRA utvikles stadig ved at nye områder / nye data tas inn, og ved at det lages nye nøkkeltall og gjøres endringer i tabeller.

KOSTRA-dataene presenteres i ferdige nøkkeltallsoversikter og som rene grunnlagsdata. Dataene presenteres på 3 nivåer.

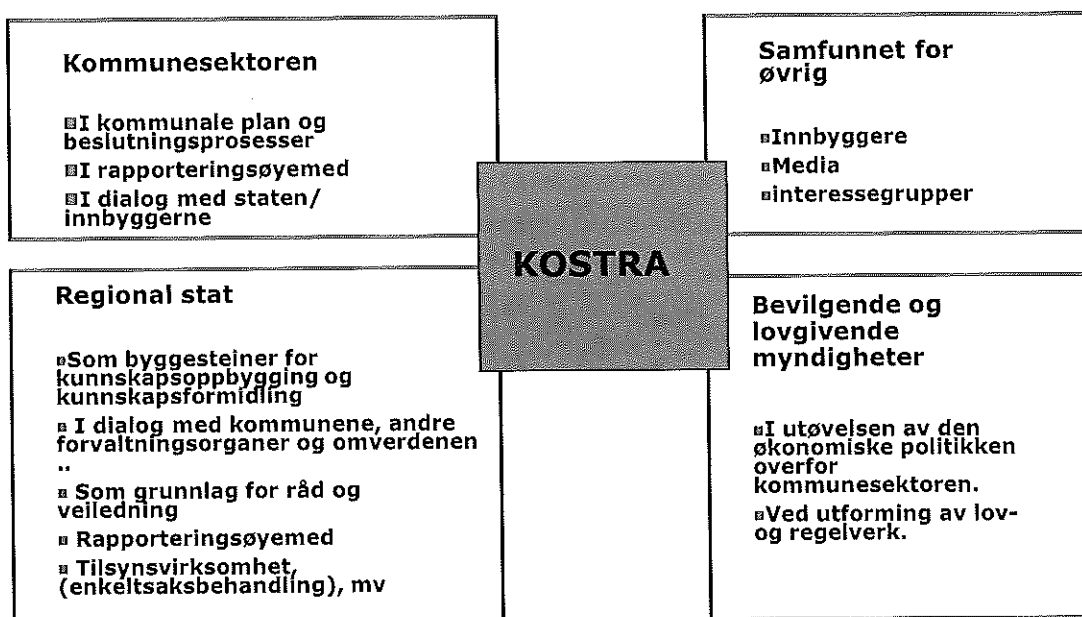
Nivå 1: Utvalgte nøkkeltall (en tabell med utvalgte nøkkeltall fra alle fagområder)

Nivå 2: Detaljerte nøkkeltall (tabeller med nøkkeltall for hvert fagområde)

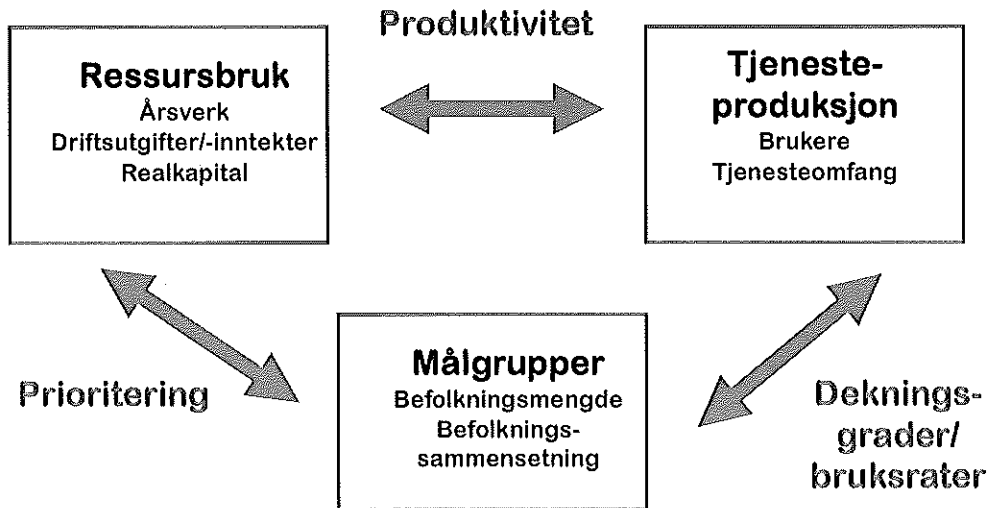
Nivå 3: Grunnlagsdata (i statistikkbanken der man selv velger hvilke data man ønsker)

Fra KOSTRA kan man altså hente ut masse informasjon i ferdiglagde oversikter, eller man kan kombinere data for å belyse forhold man selv ønsker.

Hvordan bruke KOSTRA ?

Styringsinformasjon - KOSTRA

Nordre Land kommune**OVERORDNET ANALYSE AV KOMMUNEN – VIDEREFØRING AV
"BRAINSTORMING" OG FORELØPIGE PRIORITERINGER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Generell oversikt over aktuelle tema/områder i en kommune (ide-
(/diskusjonsnotat fra sekretær)
2. Rådmannens presentasjon av administrativ organisering av
kommunen (gitt i møte 06.02.12)

Vedlagt:

- Vedlegg 1
Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Det foretas foreløpige prioritering av følgende tema/områder i det videre arbeidet med overordnet analyse og utarbeiding av ny plan for forvaltningsrevisjon:
  - a) Xx
  - b) Xx (drøftes og fylles ut på møtet)
  - c) Xx
  - d) Xx
2. Prioriterte områder vurderes med henblikk på gjennomføring som fellesprosjekt sammen med kontrollutvalg i andre kommuner.
3. Ordfører og rådmann inviteres til å komme med synspunkter på kontrollutvalgets foreløpige prioriteringer og evt. komme med innspill til utvalgets arbeid med ny plan for forvaltningsrevisjon.

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunnen for saken er kravene i forskrift om kontrollutvalg § 10 som sier at:

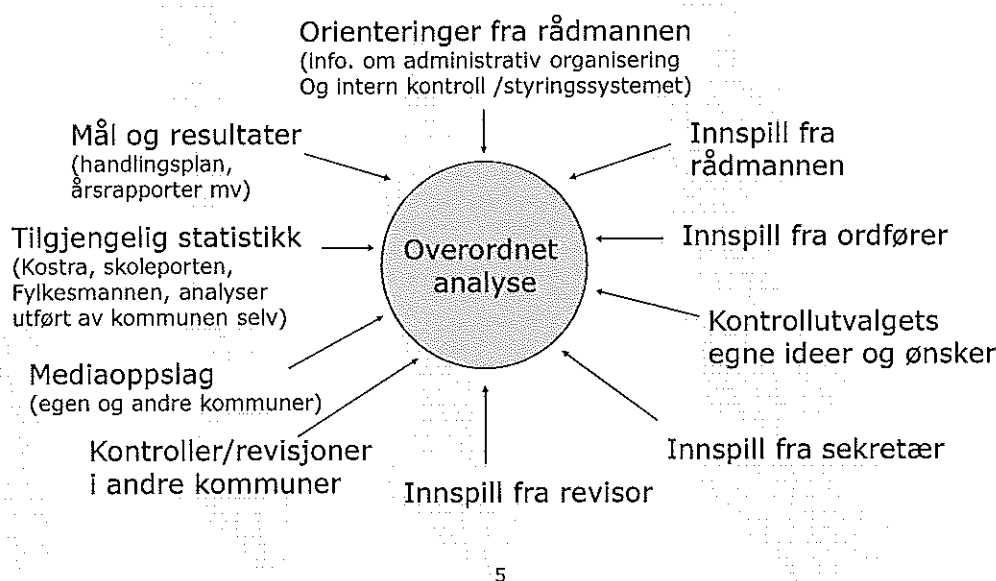
"Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon".

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.”

Kontrollutvalget har i egen sak tatt stilling til metode og opplegg for gjennomføring av den overordnede analysen.

Nedenfor følger en enkel illustrasjon som bl.a. viser at kontrollutvalget innhenter informasjon fra mange ulike kilder. Samlet skal dette gi grunnlag for å peke ut aktuelle områder for nærmere analyse/kontroll.

Praktisk gjennomføring av overordnet analyse

INNSPILL TIL VIDERE DISKUSJON

Fra kontrollutvalget i forrige valgperiode:

Kontrollutvalget i forrige valgperiode oversendte følgende forslag til innfallvikler/tema for forvaltningsrevisjon (vedtak på siste møte i valgperioden):

- **Utvikling av kommunens overordnede system for internkontroll** (oppfølging av vedtak i sak 18/2010, herunder utvikling av mål- og resultatstyring i Nordre Land kommune - oppfølging av vedtak i kku-sak 19/2010)
- **Kommunens varslingsrutiner**
- **Vurdere kontroll av byggesaksavdelingen** (oppfølging av vedtak i ku-sak 15/2010)
- **Etikk** (oppfølging av etikkreglement (2011) og evaluering av kommunens arbeid med å sikre gode etiske holdninger og handlinger)
- **Innkjøp** (oppfølging av revisjonsrapporten "Innkjøp – overholdelse av lov om offentlige anskaffelser" fra 2010)
- **Barnehager** (oppfølging av kartleggingsrapporten "Ressursbruk barnehager", jf. vedtak i ku-sak 16/11)

Fra kostra-analyse (tall fra 2010 og 2011):

Det vises til egen sak om dette der analyse som ble presentert i møte den 06.02.12 er oppdatert med 2011 tall.

Henvendelser til kontrollutvalget:

Kontrollutvalget har fått følgende henvendelse (mail 12.03.12 til utvalgssekretær):

Til Kontrollutvalget i Nordre Land kommune.

Vi ber kontrollutvalget undersøke Nordre Land kommunes rutiner for behandling av søknader om plasser på våre to omsorgsenter.

Vi ønsker dere skal undersøke nærmere.

*Hvordan blir søknadene behandlet

*Hvordan og når får søkerne svar

*Blir de som søker satt på ventelister når de ikke får tildelt plass

*Har kommunen et opplegg for å hjelpe de som ønsker seg en omsorgsplass.

*Er det forskjellige personer som veileder søkerne og som behandler søknadene.

*Foregår saksbehandlinga i forhold til loverket og overholdes fristene for å gi søkerne svar på sine søknader.

Mvh

Kommunestyregruppa i Nordre Land Senterparti

v/ Per Ole Lunde

Innspill fra andre kilder (media, revisjonsprosjekter i andre kommuner mv.)

Sekretær har samlet erfaringer fra områder i kommuner som kan være forbundet med risiko for svikt mht. måloppnåelse, produktivitet, effektivitet mv. Noe av dette er nedfelt i **vedlegg 1**. Sekretær vil presentere dette nærmere i møtet.

Oppstillingen sier ikke noe om risikoen i denne kommunen, men erfaringer tilsier at risikoforholdene er relativt like kommunene mellom. Dersom en kommune har vanskeligheter på ett område, har ofte andre kommuner også problemer på samme område.

Felles prosjekter med andre kommuner / kontrollutvalg?

Erfaringsmessig er ofte utfordringene og problemstillingene som reises de samme i mange kommuner. Dette gjør at det kan ligge til rette for prioritering av samme tema/område i flere kommuner.

Dersom flere kommuner/kontrollutvalg har ønske om å kjøre like prosjekter vil dette normalt være ressursbesparende. Et prosjekt kan også gjøres felles, dvs. at det lages en prosjektrapport som favner to eller flere kommuner. Slike prosjekter kan, i tillegg til å være ressursbesparende, få økt nytteverdi pga. sammenligningen som blir gjort. Ikke alle prosjekter er egnet for slik gjennomføring.

Sekretær mener man med fordel kan finne områder som er egnet for fellesprosjekter, og forespørre i de andre kommunene / kontrollutvalgene om interessen for dette. Utvalgssekretær vil spille en koordinerende rolle i dette arbeidet.

OVERORDNET ANALYSE OG "BRAINSTORMING" Generelt ide-/diskusjonsnotat (innspill fra sekretær)

<p>INNFALLSVINKLER (alle kommuner):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Måloppnåelse: <ul style="list-style-type: none"> ○ Overholdelse av lover, regler og interne retningslinjer ○ Effektivitet ○ Produktivitet ○ Effekter / resultater ○ Kvalitet ➤ Fokusområder (balansert målstyring): <ul style="list-style-type: none"> ○ Brukere ○ Ansatte ○ Økonomi ○ Samfunn <p>KRITERIER FOR VALG AV TEMA:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prosjektets potensielle bidrag til å skape forbedringer i forvaltningen ➤ Politisk aktualitet og interesse ➤ Risiko og vesentlighet (jf. risiko-modellen) ➤ Administrasjonens ønsker ➤ Gjennomførbarhet (praktisk og økonomisk) ➤ Intensjonen med forvaltningsrevisjon (evaluering av mål- og kostnadseffektivitet) 	<p>RISIKO/SANNSYNLIGHET:</p> <p>Iboende risiko:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Høy kompleksitet (regelverk, organisering, tjenester mv.) • Lav bemanning • Lav kompetanse <p>Indikatorer på problemer/risiko:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kjø-problematikk og "flaskehals", lang saksbehandlingstid etc. • Mange klager • Avviksmeldinger • Avvikende kostra-tall <p>VESENTLIGHET/KONSEKVENNS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Berører mange • Stor økonomisk betydning <p>NB! Også mindre områder kan ha stor betydning hvis ekstra stort fokus/interesse av en eller annen årsak. Risiko for tap av omdømme bør vurderes nøye. Små områder kan i denne sammenhengen bli vesentlige, dvs. at konsekvensen kan bli stor hvis svikt.</p>
--	--

RISIKOSTYRING GENERELT:

<p>RISIKOSTYRING – GENERELL MODELL</p> <p style="text-align: center;">3</p>	<p>Kontrollutvalgets prioritering</p> <table border="1"> <tr> <td rowspan="2" style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">K O N S E K V E N S</td> <td>Stor</td> <td colspan="2" rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; display: inline-block;"> Stor konsekvens – stor sannsynlighet </div> </td> </tr> <tr> <td>Liten</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Liten</td> <td>Stor</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">SANNSYNLIGHET</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">4</p>	K O N S E K V E N S	Stor	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; display: inline-block;"> Stor konsekvens – stor sannsynlighet </div>		Liten			Liten	Stor	SANNSYNLIGHET			
K O N S E K V E N S	Stor		<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 5px; display: inline-block;"> Stor konsekvens – stor sannsynlighet </div>											
	Liten													
		Liten	Stor											
SANNSYNLIGHET														

Overordnet ledelse (rådmann, stab, støtte):

Rådmannens – overordnet ansvar etter kommunelovens § 23:

- **Intern kontroll:** System for å sikre "betryggende kontroll" (overordnet styringssystem, økonomistyring, risikostyring som en integrert del av internkontroll-systemet, mislighetsrisiko)
- **Forsvarlig utredning av saker til politisk behandling** (hva ligger i forsvarlighetsbegrepet?)
- **Iverksetting av politiske vedtak** (test av system + stikkprøver av konkrete vedtak mht. oppfølging)

Stab- og støttetjenester:

- **Eierstyring**
- **Prosjektstyring generelt og større byggeprosjekter spesielt**
- **Lovoverholdelse:**
  - **Offentlighetsloven** (kompetanse/opplæring, journalføring av post, håndtering av unntak fra off.loven, håndtering av innsynskrav)
  - **Forvaltningsloven** (habilitetsregler, foreløpig svar, saksbehandlingstider)
- **Generelt: Bruk av støttetjenester** (ledelse og styring, kvalitet, rapportering, måling, effektivitet, "brukertilfredshet", sentralisering vs. desentralisering, kapasitet)
- **IKT** (Informasjonssikkerhet, IKT-modenhet, gevinstrealisering, strategier, organisering)

Sektorovergrepene tema:

- **Sentralisering vs. desentralisering av merkantile funksjoner**
- **Kompetanse og rekruttering**
- **Sykefravær**
- **Tverrfaglig samarbeid** (samhandling mellom tjenester og mellom virksomhetsområder)
- **Kontraktstyring** (styring/oppfølging av kontrakter med private)
- **Prosjektstyring** (bruk av PLP-metodikken, kompetanse)
- **LEAN**
- **Heltid-/deltidsproblematikk**
- **Service** (service-test)
- **Fagpersoners bruk av arbeidstiden** (hvor mye går med til administrering)

Stab- og støttetjenester forts.

- **Innkjøp og overholdelse av lov om offentlige anskaffelser** (organisering, lovoverholdelse, sosial dumping)
- **Finansforvaltning** (rapportering, overholdelse av internt reglement, overholdelse av forskrift)
- **Organisasjon/personal** (HMS, sykefravær, personalforvaltning, arbeidsgiverpolitikk, varsling, etikk, ledelse, kommunen som IA-bedrift/IA-avalen, opplæringsplaner, HR-styring, støtte til virksomhetsledere)
- **Styring av større byggeprosjekter** (prosjektorganisering, roller, bruk av PLP-metodikken)
- **Økonomifunksjonen** (pådriver eller brmsekloss? deler av økonomiavdelingen underlagt kontroll gjennom den løpende regnskapsrevisjonen)
- **Miljø**
- **Eiendomsskatt**
- **Offentlig støtte/næringsstøtte**
- **Eiendomsforvaltning**, herunder vedlikehold av bygningsmassen
- **Vaktmestertjenesten** (organisering, effektivitet, brukertilfredshet)
- **Renholdstjenesten** (organisering, effektivitet, brukertilfredshet)
- **Analyser, egnevalueringer** (administrasjonens analysekompetanse, vurdering av kvalitet på egnevalueringer)

Interkommunalt samarbeid

- **Administrativ styring, kontroll og rapportering**
- **Oppfølging av inngåtte avtaler**
- **Resultater/effekter**
- **Politisk styring og kontroll**

Oppvekst og utdanning

Barnehager <ul style="list-style-type: none"> • Dekningsgrad/tilgjengelighet • Kostnader • Kvalitet • Tilsyn med private barnehager • Kommunen som barnehageeier • Mål: Tidlig innsats (kartlegge/avdekke barn med særskilte behov og sette inn tiltak) • Samarbeid med barnevernet (uformelle samtaler og melding om bekymring hvis nødvendig) • Samarbeid hjem-barnehage • Håndtering av sykefravær (faktisk bemanning i bhg. lavere enn oppgitt, faktisk bemanning ikke i tråd med bemanningsnormer/regelverk?)	Grunnskole <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisk-psykologisk tjeneste (kompetanse, kapasitet, saksbehandlingstid, veilederrollen) • Tilpasset opplæring (håndtering av "gråsone-elever" hvis reduksjon i spes.ped vedtak) • Spesialundervisning (omfang/kostnader, enkeltvedtak og rettssikkerhet, dokumentasjon av oppfølging av vedtak, konsekvenser hvis mye fravær hos lærerne, tid fra bekymring blir meldt til tiltak iverksettes). Rapport: Elevene får hjelp for sent, mange ufaglærte lærere, dårlige evalueringer og store lokal variasjoner) • Elevenes fysiske (eks. inn klima) og psykososiale miljø (eks. mobbing) • Skoleskys • Overganger (barnehage-barneskole, barneskole-ungdomsskole) • Kommunen som skoleeier (bruk av skolerresultater) • Samarbeid hjem-skole • Tidlig innsats (avdekke problemer og sette inn tiltak så tidlig som mulig)
SFO (skolefritidsordningen) <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet	

Helse- og sosial

Sektorovergripende tema: <ul style="list-style-type: none"> • Samhandlingsreformen • Tverrfaglig samarbeid • Kompetanse/rekruttering	Sosial omsorg <ul style="list-style-type: none"> • NAV (styring og kontroll med kommunens del av NAV, måloppnåelse) • Frivillig disponering av kontantytelser for klienter ved NAV (kontroll og oppfølging med forvaltningsavtaler)
Pleie og omsorg <ul style="list-style-type: none"> • Institusjonsplasser • Hjemmetjenester • Psykisk helsevern • Individuelle planer • Disponering av penger for beboere, pasientregnskap (rutiner, kontroll) • Tilsynslegeordningen • Legemiddelhåndtering	Barnevern <ul style="list-style-type: none"> • Omfang – andel tilsyn og tiltak • Kompetanse hos ansatte • Fosterhjem

<p>Pleie og omsorg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Institusjonsplasser • Hjemmetjenester (effektivitet, organisering, brukertid vs. kontor/kjøretid) • Psykisk helsevern (måloppnåelse) • Individuelle planer (lovoverholdelse) • Disponering av penger for beboere, pasientregnskap (rutiner, kontroll) • Tilsynslegeordningen • Legemiddelhåndtering • Sikring av medisiner • Legemiddelhåndtering 	<p>Flytningstjenesten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrering av flyktninger (måloppnåelse)
<p>Helse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legedekningen • Skolehelsetjeneste • Helsestasjoner • Fysio- og ergoterapautdekning • Bruk av tvang • 	

Kirke, kultur og fritid

- Bibliotek
- Kulturskole
- Idrettsanlegg
- Styling og kontroll med større kulturprosjekter

Plan, teknisk sektor og landbruk

Teknisk sektor

- Vann, avløp, renovasjon / VAR-området (avfallshåndtering)
- Veg
- Brann- og feiervesen
- Eiendomsforvaltning
- Selvkostberegninger
- ENØK, klimaplan
- Bygningskontroll

Arealplanlegging

- Plansaker
- Byggesaksbehandling (saksbehandlingstid)

Nøkkeltall

- Nordre Land kommune er en "bedrift" med ca 462 årsverk, fordelt 677 ansatte.
- Gjennomsnittlig stillingsstørrelse: Menn 77,07% / Kvinner 71,16%
- Medarbeiderundersøkelsen 2010: Svarprosent 78, av de 677.
- Tilfredshet med egen arbeidssituasjon gis gjennomsnittskarakteren 4.5. Landssnittet er 4.4. (skala 1-6).
- For 2010 var Driftsutgiftene på kr. 425 mill (herav 306 mill i lønn og sos.utg).
- Renter og avdrag på kr. 24 mill.
- Investeringsutgifter i 2010 var 91 mill.
- Dette gir en "omsetning" på ca. kr. 540 mill.
- Sum eiendeler i balansen er kr. 1.184.046.750,66
- En mellomstor norsk kommune, gode tjenester, høy brukertilfredshet (minst på snitt), god økonomisk styring.
- En sammensatt, dynamisk distriktskommune, utviklingsorientert.

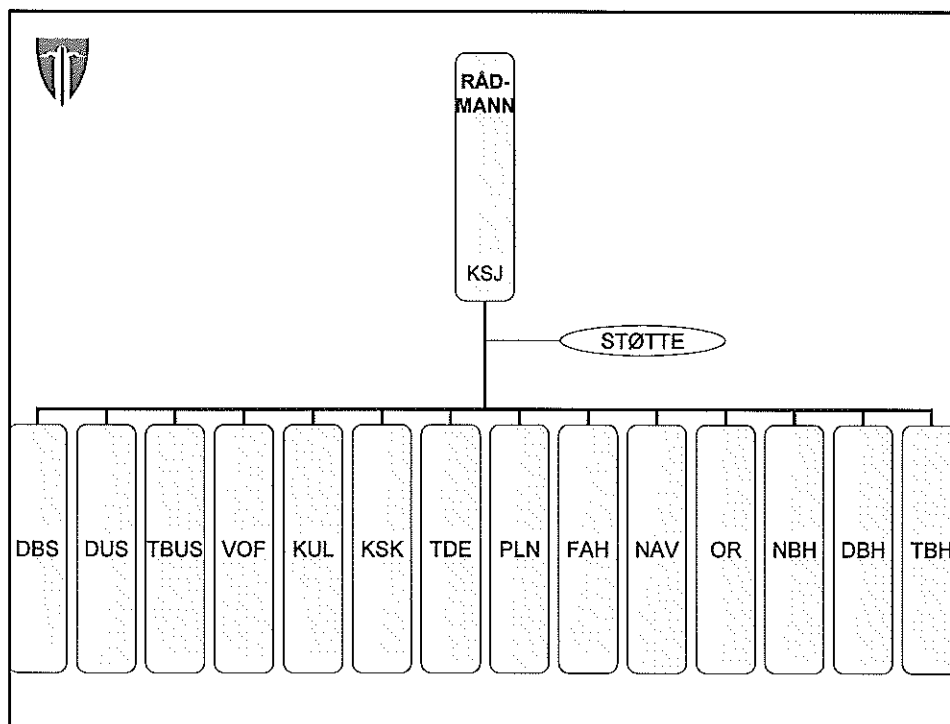

Tonivåmodellen i NLK

- 2002 (justert i 2004, 2005)

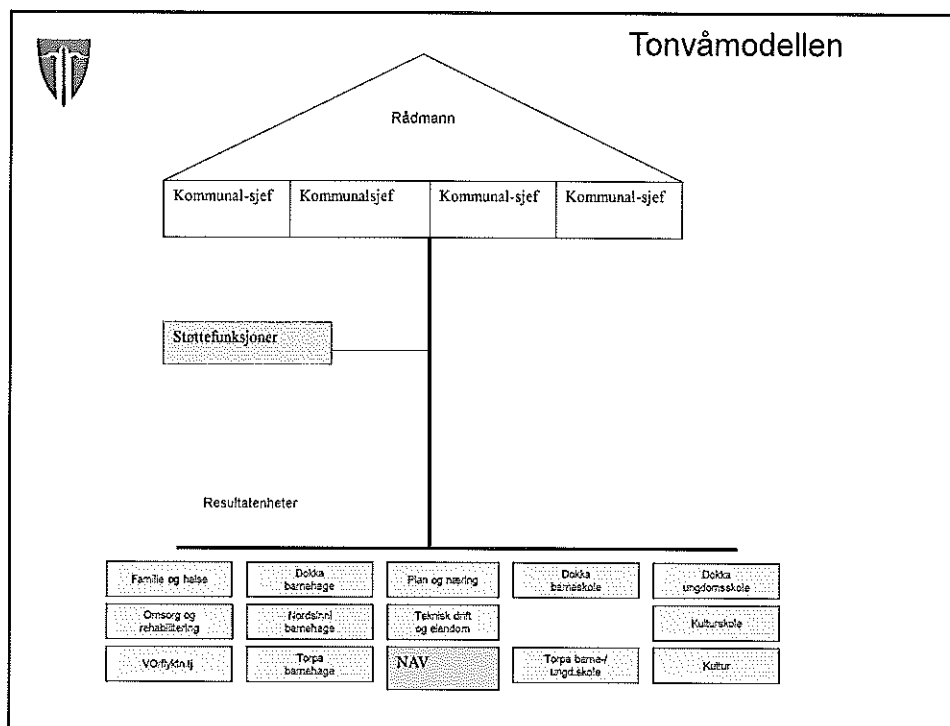
Mål:

- Brukerfokus
- Kostnadseffektivitet
- Aktiv resultatmåling
- En omstillingsdyktig, lærende og fleksibel organisasjon
- En attraktiv arbeidsgiver
- Har motiverte og myndiggjorte medarbeidere
- Har motiverte og myndiggjorte ledere

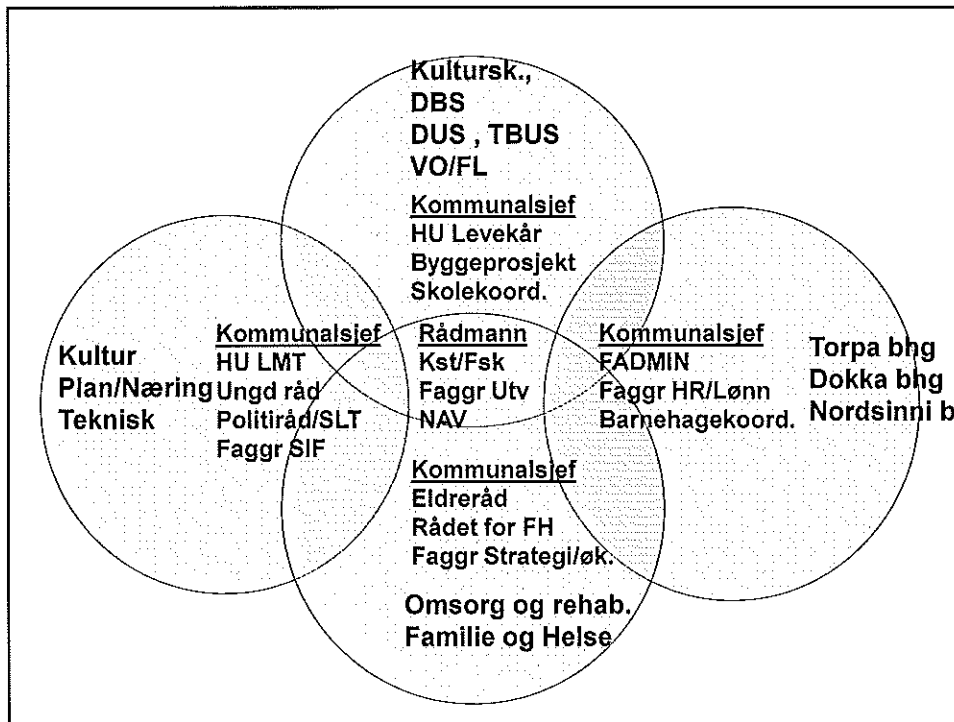

Enhetsledernes funksjon

- Overordnet bestilling: Lederavtaler og videredelegeringsreglement
- Det hele og fulle operative ansvaret
  - Økonomiske ansvaret, innenfor rammer og reglement.
  - Faglige ansvaret, for omfang og kvalitet.
  - Personalmessige ansvaret, for ansatte iht vedtatt arbeidsgiverpolitikk og reglement.
- Ordinære målkrav/bestillinger
  - Kommuneplan og kommunedelplan (evt. temaplaner)
  - Handlingsplan med styringskort
  - Budsjett
  - Løpende bestillinger fra rådmannen

Kommunalsjef Heimdal

Sekretariatsansvaret for:

- Formannskapet - Administrative saker
- Arbeidsmiljøutvalg
- Likestillingsutvalg

Faggruppe HR/Lønn:

- Arbeidsgiverpolitikk
- Personal
- Lønn
- Organisasjons- og lederutvikling
- Kompetanse
- Forhandlinger
- Arbeidsrett
- Arbeidsmiljø/HMS/Sykefravær
- Opplæringskontor
- Sekretær Kontaktmøte Hovedtillitsvalgte (HTV)

Barnehageeierrollen:

- Barnehagekoordinatorfunksjon

Kommunalsjef Loeng

Sekretariatsansvaret for:

- Hovedutvalg LMT
- Ungdomsrådet
- Politirådet
- Sekretær kommunestyret
- Sekretær AS Sentrumsbygg

Faggruppe service, informasjon og forvaltning:

- IKT og telefoni
- Arkiv
- Kommunal forvaltning
- Politisk sekretariat
- Valg og valgsaker
- Kommunaljuridiske forhold
- Sentrumsservice, sentralbord
- Informasjon/hjemmeside
- Beredskapsledelse (kriseledelse)

SLT-koordinator

- Sekretær for politirådet

Kommunalsjef Øverby

Sekretariatsansvaret for:

- Hovedutvalg for Levekår

Prosjekteieransvar:

- Overordna ansvar adm./økonomisk for bygge- og investeringsprosjekter
- Oppfølging av prosjektansvarlige
- Dokumentasjon/rapportering
- Kompetanseutvikling prosjektarbeid

Skoleierrollen:

Skolekoordinatorfunksjonen, skolefaglig koordinering;

Skolefaglige kompetansen over skolenivå, jfr Opplæringslovens § 13-1.

Kommunalsjef Løvmoen

Sekretariatsansvaret for:

- Eldrerådet
- Rådet for funksjonshemmede

Faggruppe Strategi og økonomi:

- Kommuneplan
- HP/Økonomiplan
- Budsjett
- Finans
- Innkjøp
- Controller prosjekt
- Regnskap/innfordring
- Eiendomskattekontor
- Skatt/innfordring
- Konesjonskraft

Rådmannen

Sekretariatsansvaret for:

- Formannskap
- Kommunestyre

Øverste administrative leder (Klv § 23)

Sjefskontoret

Lederutvikling/-oppfølging

Faggruppe Utvikling (næringsutvikling, landsbyutvikling)

Kontaktmøte Hovedtillitsvalgte

Arbeidsmiljøutvalget

NAV

<p>Familie og Helse: Laila Nereng Helsesjef</p> <p>John Løvmoen, kommunalsjef</p>	<p>Legetjenesten, ergoterapitjenesten, tekniske hjelpemidler, ambulerende vaktmester, psykisk helsearbeid. Samfunnsmedisinske oppgaver, miljørettet helsevern. Forebyggende arbeid for barn og unge. Helsesøstertjenesten med helsestasjon, skolehelsetjeneste, vaksinasjon og jordmortjenesten. Posjekt for rusmisbrukere, frisklivsentral. Tilrettelagte tjenester driver avlastning og habilitering av barn, bofelleskap for enslige mindreårige. PP-tjenesten som en uavhengig sakkyndig og rådgivende instans med ansvar i forhold til barn, unge og voksne med særskilte behov. Individ- og systemrettet støtte til grunnskolen Råd, veiledning og hjelpetiltak hjemlet i Lov om barneverntjenester. Årsverk: 50,2 Ansatte: 69</p>
<p>Kultur: Svein Ladehaug Kultursjef</p> <p>Geir S Loeng, kommunalsjef</p>	<p>Kulturadministrasjon (herunder bl.a. formidling av kommunale tilskudd til kulturformål, saksbehandling på hele saksfeltet inkl. spillemidler til idrettsanlegg, koordinering av kultursekken, egne arrangementer, bygdebokarbeid – slutføres 2011, kommunale priser og kulturkalender) ungdomsklubb, folkebibliotek og kino. Årsverk: 6,45 Ansatte: 11+ bygdebokforfatter</p>
<p>Kulturskolen: Sigrunn Granseth Rektor</p> <p>Bente Øverby, kommunalsjef</p>	<p>Tilbud om musikk, dans og kunstundervisning. Undervisningstilbud innen musikk (blås, slagverk, tangentinstrumenter, fiolin, gitar og bass), sang, dans og kunstundervisning. Talenttilbud innen dans. Salg av dirigenttjenester til kor og korps. Årsverk: 5,67 Ansatte: 12</p>

<p>Plan og næring: Halvor Askvig (vikar for jordbrukssjef Merete Glorvigen) Skogbrukssjef</p> <p>Geir S Loeng, kommunalsjef</p>	<p>Enheten utfører oppgaver i henhold til en rekke lover og forskrifter. De viktigste lovene er: Plan- og bygningsloven, matrikkelloven, jordloven, skogbruksloven, konsesjonsloven, odelsloven, viltloven, innlandsfiskeoven, friluftsløven og naturmangfoldloven. Enheten er en strategisk ressurs for ledergruppa med ansvar for arealplanlegging, miljøvern og næringsutvikling innen bla jordbruk, skogbruk og utmarksnæring. Årsverk: 14,5 Ansatte:</p>
<p>NAV: Bjørn Kasper Sørum Sosial gått inn i NAV med de oppgavene som lå i enheten.</p> <p>Jarle Snekkestad, rådmann</p>	<p>Råd, veiledning og hjelpetiltak hjemlet i Lov om Sosiale tjenester. Forebygge sosiale problemer og bedre oppvekstvilkårene for barn samt bedre levekårene til vanskeligstilte. Hjelp til selvhjelp. Kvalifiseringsprogrammet med 8 plasser. Rusarbeid, både oppfølging og forebygging. Årsverk: 6,1 Ansatte:</p>

<p>Dokka barnehage: Lisbeth Nygård Styrer</p> <p>Inger Berit Heimdal, kommunalsjef</p>	<p>12-avdelingsbarnehage(hvorav en avd. ikke tatt i bruk) på Dokka, med følgende avdelinger: Friluft, Furulund, Gry, Tonlia og Øygardsjordet.</p> <p>Årsverk: 46 Ansatte: 53</p>
<p>Torpa barnehage: Gunvor Finstuen Framnes Styrer</p> <p>Inger Berit Heimdal, kommunalsjef</p>	<p>Pedagogisk tilrettelagt tilbud for barn i alderen 1-6 år. Driften reguleres av Lov om barnehager. Fem/seks-avdelingsbarnehage i Torpa med følgende avdelinger: Mariringen (2 avd.), Lundhaug (1-2 avd.) og Solheim (2 avd.) Årsverk: 19,5 Ansatte: 27</p>
<p>Torpa barne- og ungdomsskole: Eva Taraldstad Rektor</p> <p>Bente Øverby, kommunalsjef</p>	<p>Undervisning fra 1. – 10. grunnskoletrinn og skolefritidsordning Undervisning fra 1. – 10. grunnskoletrinn og skolefritidsordning. Årsverk: 28,14 Antall ansatte: 38 2 sosialfaglige veilederstillinger på deling.</p>
<p>Voksenopplæring og Flyktningtjenesten: Grethe Skogstad Rektor</p> <p>Bente Øverby, kommunalsjef</p>	<p>-Norskopplæring med samfunnsfag for innvandrere. -Spesialundervisning og eksamensrettet grunnskole i henhold til Opplæringsloven. - Opplæringsprogram for enslige mindreårige flyktninger -Café 2000 (kurs/ studier og utdanningservice). -Oppfølgingstjenesten for ungdom. -Flyktningtjenesten: Bosetting og kvalifisering i henhold til Introduksjonsloven. Årsverk: 11,4 Ansatte: 14 (0,4 ÅV audioped er ikke inkl. da det dekkes av F/H og O/R)</p>
<p>Omsorg og rehabilitering: Kjetil Holmen Omsorgssjef</p>	<p>Hjemmesykepleie og hjemmehjelp i sone Torpa og sone Dokka. Miljøarbeidertjenester og boveiledning rettet mot utviklingshemmede. Hjemmeavlastning, støttekontakt og</p>

John Løvmoen, kommunalsjef	omsorgslønn. Tildelingskontor. Rehabiliteringsavdeling, tre sykehjems- avdelinger, kjøkken, vaskeri. Årsverk: 180 Ansatte: ca 300
Oppdatert 191011/IBH	

Nordre Land kommune**INTERN KONTROLL OG RISIKOVURDERING I NORDRE LAND
KOMMUNE**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. FoU-rapport: Styrking av administrasjonssjefens internkontroll og risikovurdering (Kommunal- og Regionaldepartementet i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund, 2011)

Vedlagt:

Ja

Fullstendig rapport er kun oversendt elektronisk.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens presentasjon av administrasjonens system for å sikre betryggende kontroll, jf. kommunelovens § 23, tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:**Bakgrunn/oppsummering:**

Saken er en oppfølging av vedtak i forrige møte (sak: Overordnet analyse og "brainstorming"):

Som ledd i kontrollutvalgets behov for kartlegging og kunnskapsinnhenting, inviteres rådmannen til neste møte for å orientere om følgende tema:

- *Overordnet styring og intern kontroll. Hvordan sørger rådmannen for at administrasjonen er gjenstand for betryggende kontroll, jf. kommunelovens § 23. Det bes om særskilt redegjørelse for hvordan risikostyring er integrert i styringssystemet.*

Saken er en del av kontrollutvalgets arbeid med overordnet analyse og ny plan for forvaltningsrevisjon. God kunnskap om kommunens overordnede styringssystem er en del av

”grunnkompetansen” for et kontrollutvalg. Saken tjener derfor både som informasjon om det eksisterende, samtidig som det er lagt opp til refleksjon omkring temaet.

Intern kontroll kan være et prioritert tema for kontrollutvalget i sitt arbeid med forvaltningsrevisjon, og saken tjener derfor også som del av en forundersøkelse, for evt. å vurdere om/i hvilken grad området skal prioriteres fra kontrollutvalgets side fremover.

Rådmannen skal ha betryggende kontroll med sin administrasjon. Hva innebærer det?

Internkontrollbegrepet brukes for å beskrive det ansvar og de oppgaver som ligger til administrasjonssjefen etter kommuneloven § 23 nr. 2. Der fremgår det at ”(a)ministrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll”.

Det er noe uklart hvor omfattende ansvar loven her legger på administrasjonssjefen. I snever forstand dreier dette seg om økonomisk internkontroll – altså for eksempel å sørge for gode rutiner for inn- og utbetalinger for å minske muligheter for økonomiske misligheter. I vid forstand dreier det seg om en administrativ leders ansvar for å ha tilstrekkelig systemer til å gi informasjon om hvorvidt virksomheten når de mål som er satt, innenfor rammen av lover og regler, på en kostnadseffektiv måte.

Begrepet internkontroll hører hjemme som et element i helhetlig virksomhetsstyring. Det bør imidlertid i alminnelighet avgrenses mot begrepene ”styring” og ”kvalitetsforbedring”. Kvalitetsutvikling har gjerne fokus på arbeidsprosesser, mens internkontroll har fokus på kontrollaktiviteter. Dette gjør også at internkontroll skiller seg fra mål- og resultatstyring, som har fokus på måloppnåelse og strategisk styring.

Det er ulike oppfatninger i fagmiljøene hvor omfattende internkontrollen skal være. Arbeidsgruppen som har sett på hvordan kommunenes egenkontroll kan styrkes, legger vekt på at internkontroll skal bidra til å sikre at virksomheten når sine mål. Mens for eksempel konsulentfirmaet PWC i rapport til KRD, legger til grunn en noe mer avgrensede definisjon ved at internkontroll skal utformes med basis i risiko for feil og mangler.

De fleste er imidlertid enige om at internkontrollen bør styrkes. KS satte derfor i gang et FoU-prosjekt for å utforme et idéhefte til hjelp for rådmannen. Idéheftet ble ferdigstilt våren 2011 og følger vedlagt saken (vedlegg 1).

Nettverksgrupper i regi av Kommunens Sentralforbund (KS):

Med støtte fra Kommunal- og Regionaldepartementet har KS startet et nettverk for å styrke internkontrollen. Mer enn 60 rådmenn har vist interesse, herunder en rekke av de største kommunene i landet. KS forbereder nå oppstart av nettverkene for rådmannsnivået, ved å samle og sortere mye av det som finnes og å tilby et systematisk og pedagogisk opplegg som kan inspirere til læring og bidra til utvikling i kommunene. Nettverksarbeidet vil ha oppmerksomhet på hvordan kommunene kan styrke sin administrative internkontroll.

Svært mange av de største kommunene har også ønske om å delta. Det er åpenbart at dette tilbudet svarer på et behov i kommunene, og KS planlegger derfor flere nettverk fremover, herunder for store kommuner og for fylkeskommunene.

To nettverk, med tilsammen 24 deltakerkommuner, startes opp våren 2012. 6. – 8. mars gjennomføres de første nettverkssamlinger og felles etikk- og internkontrollkonferanse for begge nettverkene. Nettverksarbeidet går over fire samlinger, og avsluttes høsten 2012.

cutting through complexity™

Styrking av administrasjonssjefens internkontroll og risikovurdering

KS

Forord

KS gjennomfører i samarbeid med KRD FoU-prosjektet " *Styrking av administrasjonssjefens internkontroll og risikovurdering*". KPMG har i denne rapporten gitt svar til fase 1 i dette prosjektet.

Rapporten gir konkrete eksempler og innspill på hvordan kommuner kan løse og gjennomføre internkontrollaktiviteter, i tillegg til beskrivelser av hva som er god praksis på utvalgte områder innenfor kommunal virksomhet.

Vi vil takke for tilliten ved at vi ble tildelt oppdraget. Det har vært et spennende oppdrag og vi håper vår rapportering gir et godt grunnlag for videre arbeid og utvikling innenfor feltet.

Vi vil ellers legge til at samarbeidet med KS, primært gjennom rådgiver Jon Anders Drøpping og spesialrådgiver Morten Strand, og KRD gjennom seniorrådgiver Martin Hill Oppegaard og seniorrådgiver Fredrik Rivenes har vært svært nyttig for oss. Det samme gjelder informasjonsdeling, innspill, kommentarer mv. fra de kommuner som vi har vært i kontakt med gjennom dette oppdraget.

Rapporten er etter en innledning bygd opp i fem underkapitler til kapittel 2 – *en praktisk tilnærming til internkontroll*:

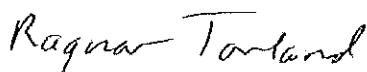
- kapittel 2.1 fokuserer på internkontroll i styring og styringssystem
- kapittel 2.2 fokuserer på internkontroll i avvik og avvikshåndtering
- kapittel 2.3 fokuserer på internkontroll i anskaffelser og informasjonssikkerhet
- kapittel 2.4 gir en kort oppsummering av fellestrekk ved eksemplene
- kapittel 2.5 gir oppsummerende svar til ni problemstillinger slik disse ligger i oppdragsmandatet.

I delkapitlene presenteres ulike løsninger og systemer fra norske kommuner. Vi presenterer også utvalgte prinsipper og hensyn som KPMG oppfatter at det er viktig å vektlegge, disse fremgår av egne tekstbokser.

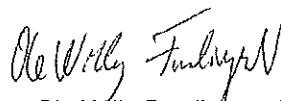
I vedlegg fremkommer:

1. nærmere om begreper og sammenhenger.
2. oppsummering av resultater fra spørreundersøkelse.
3. praktiske eksempler fra kommuner.

Oslo 18. mars 2011

Ragnar Torland
Partner

Ole Willy Fundingsrud
Senior manager

Innhold

Sammendrag	1
1 Innledning	3
1.1 Kommuneloven §§ 20 og 23	4
1.2 Kort om status for internkontroll i kommunene	5
2 En praktisk tilnærming til internkontroll	8
2.1 Område 1: Styring	9
2.2 Område 2: Avvik og avvikshåndtering	26
2.3 Område 3 og 4: Anskaffelser og informasjonssikkerhet	28
2.4 Oppsummering av fellestrekk ved eksemplene	37
2.5 Oppsummerende svar til problemstillingene	37
Vedlegg 1 Begrep og sammenhenger	46
Vedlegg 2 Survey	50
Vedlegg 3 Praktiske eksempler fra utvalgte kommuner	93

Sammendrag

KS gjennomfører i samarbeid med KRD FoU-prosjektet "Styrking av administrasjonssjefens internkontroll og risikovurdering" og denne rapporten gir svar til fase 1 i dette prosjektet (i fase 2 skal rapporten fra fase 1 bearbejdes til et mer kortfattet og praktisk rettet idéhefte rettet mot folkevalgte, kontrollutvalg og administrative ledere i kommunene). I rapporten er det særlig fokusert på internkontroll på fire områder; styring og styringssystem, avvik og avvikshåndtering, anskaffelser og informasjonssikkerhet.

I prosjektet er det gjennomført en landsdekkende spørreundersøkelse rettet mot alle kommuner og fylkeskommuner. I tillegg er det gjennomført dybdeintervjuer med ni kommuner; en fylkeskommune og 8 kommuner. Kommunene representerte innbyggertall fra vel 2000 til over 50000 og var geografisk spredt, fra Vestfold til Troms. Det har og vært gjennomført intervjuer med utvalgte organisasjoner og statlige virksomhet, som Norges kommunerevisorforbund og Klagenemda for offentlige anskaffelser.

I oppdragsmandatet var det listet ni problemstillinger. Disse besvares i rapporten som en helhet hvor det er vektlagt å sammenstille eksempler, praksiser og pragmatiske rutiner for arbeidet med internkontroll i kommuner og fylkeskommuner. I besvarelsen er det et gjennomgående fokus på 1) hva har kommunen oppnådd, 2) hvordan har den gjort dette, og 3) hva er god praksis på området. I tillegg er KPMG sine oppfatninger om god praksis er beskrevet i egne tekstbokser.

Internkontroll blir i "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane" definert som:

...prosesser, systemer og rutiner som utformes og gjennomføres av de som har overordnet ansvar for styring og kontroll og av andre medarbeidere, for å gi rimelig sikkerhet for at enheten når sine mål med hensyn til pålitelig økonomisk rapportering, effektiv drift, samt overholdelse av gjeldende lover og forskrifter. Administrasjonssjefens internkontroll brukes for å beskrive det ansvaret og de oppgavene som ligger til administrasjonssjefen etter kommuneloven § 23 nr. 2.

Etter kommunelovens ordlyd er det ikke direkte satt formelle form- eller innholds krav til internkontrollen, ei heller at den skal være skriftlig dokumentert. Ser en til ulovfestede prinsipper om god forvaltningsskikk og god praksis for internkontroll, er det nærliggende å tolke kommuneloven § 23 nr. 2 i retning av at "betryggende kontroll" innebærer et internkontrollsystem som er *etterprøvbart* og som bidrar til at man er i stand til å føre en kontroll med virksomheten. Men dette innebærer ikke at det er satt krav til systemets oppbygning og innretting.

I "kommune-Norge" viser vår datainnsamling at det er ulike løsninger for gjennomføring av internkontroll. Generelt utøves det mye positivt arbeid med internkontroll i kommunene, men arbeidet gjennomføres i for stor grad fragmentert og usystematisk. Dette medfører at internkontrollen ikke blir dokumentert og fullstendig. Vårt datamateriale viser at kommunene oppfatter at de er kommet lengst i etablering av god internkontroll innenfor økonomiområdet; klare rutinebeskrivelser, rutiner for arbeidsdeling, avviksrapportering, årlig gjennomgang av rutiner. Undersøkelsen viser også at oppfølgingen av at ulike kontrolltiltak reelt sett gjennomføres og virker, ikke har hatt en tilstrekkelig prioritet i kommunene.

Ved etableringen av et internkontrollsystem er det viktig at dette er et system som er i utvikling og gir praktisk nytteverdi. Det innebærer at det følges opp og vedlikeholdes, slik at systemet er tilstrekkelig tilgjengelig og har effekt. Kontinuerlige aktiviteter og prosesser er suksessfaktorer for en levende internkontroll. I rapporten gis det eksempler på verktøy som årshjul og plan for kontinuerlige aktiviteter, eksempelvis gjennom systematiske oppfølginger av brukerundersøkelser og evaluering av måloppnåelse. Flere kommuner rapporterer også internkontroll på gitte parametere til politiske fora på en god måte. Det rapporteres både i forkant av tiltaks gjennomføring og det rapporteres på resultat av

tiltak. I rapporten gis det også eksempler på organisering og roller i tilknytning til internkontroll for å sikre fokus og oppdateringer innenfor området.

Vi ser også at det er en sammenheng mellom de kommuner som har etablert gode systemer og de aktiviteter som er gjennomført for forankring av systemene i organisasjonen. Selve prosessen for å etablere internkontroll er vesentlig da det er denne som gir grobunn for bevissthet og forankring hos medarbeiderne. Uten en inkluderende prosess kan internkontrollen oppleves som fremmed og utilstrekkelig. Denne prosessen er langt på vei uavhengig av kommunestørrelsen.

Rapporten gir eksempler på gode løsninger for internkontroll som fungerer i praksis. Flere av disse løsningene er konseptuelt forholdsvis enkle, men suksesskriteriet for kommunen har vært en helhetlig innføring og gjennomføring. Det er en betydelig grad av overføringsverdi mellom kommuner innenfor dette området, og de eksemplene som er vist i rapporten kan gi positive effekter ved å spres til andre kommuner.

Av prosjektets innhentede data fremgår det en sammenheng mellom det å gjennomføre systematiske risikovurderinger og kommunenes oppfatning av kvaliteten i internkontrollen. Risikovurderinger danner et godt grunnlag for god internkontroll og vurderingene bør settes i system. For at dette skal fungere i praksis, vil det være fordelaktig å dele risiko og kontrollbegrepet i to hovedperspektiver; det strategiske perspektivet og det operasjonelle perspektivet. Det bør gjennomføres risikovurderinger innenfor begge perspektivene. Risikovurderinger i strategisk perspektiv må knyttes til mål på ulike nivå fra et ledelsesperspektiv. Hensikten her er å gi ledelsen oversikt over de mest kritiske risikoer knyttet til virksomhetens mål. Risikovurderinger knyttet til operasjonelt perspektiv må knyttes til løpende aktiviteter og prosesser/nøkkelprosesser. Hensikten her er å gi en oversikt over risikoen innenfor de områdene som er mest kritiske for kommunens løpende aktiviteter og tjenesteproduksjon.

Grunnlaget for en god internkontroll bygger på en helhetlig og systematisk tilnærming til kommunens virksomhet. I rapporten vises det konkrete eksempler på kommuner som har etablert en helhetlig systematikk for internkontroll. Det vises bl.a. eksempel på en kommune som har oppnådd god og helhetlig kontroll gjennom å begynne med utvikling av et styringssystem - hva skal kommunen gjøre og hvordan skal de gjennomføre – for så å utvikle et kvalitetssystem som dokumenterer og beskriver hva, hvordan, hvem og når i forhold til etterlevelse av regelverk og egne resultatmål. På den måten skapes det også en sammenheng mellom kommunens overordnede planer (strategisk nivå) og de praktiske aktivitetene i kommunen (operasjonelt nivå).

1 Innledning

God kommunal egenkontroll er en viktig del av god virksomhetsstyring i en kommune. Administrasjonssjefens internkontroll, som en del av egenkontrollen, er med på å sikre kvalitet og effektivitet i kommunens tjenesteproduksjon, etterlevelse av lover og regler, samt forebygging av uønskede hendelser. Internkontroll er på denne måten også viktig for å ivareta kommunens omdømme¹.

På oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) la en arbeidsgruppe i desember 2009 frem rapporten "*85 tilrådingar for styrkt egenkontroll i kommunane*" (KRD 2009). Rapporten inneholder en rekke anbefalinger for å styrke kommunenes egenkontroll, og oppsummerer dette i tre hovedanbefalinger:

- internkontrollen til administrasjonssjefene i kommunene må utvikles og styrkes
- det må være en god forståelse av rollene og godt samspill mellom aktørene i egenkontrollen, det vil si kommunestyret, kontrollutvalget, administrasjonssjefen og revisjonen
- kompetansen hos revisjonen og i sekretariatet må være høy, og bør sikres

Rapporten fra KRD anbefaler at kontrollutvalgene og administrasjonssjefene i det videre utviklingsarbeidet bør se på hva andre kommuner gjør når de skal utvikle sin egen kommunes egenkontroll.

KS gjennomfører i samarbeid med KRD FoU-prosjektet "*Styrking av administrasjonssjefens internkontroll og risikovurdering*". Formålet er å inspirere og gi retning til arbeidet med å utvikle og styrke internkontrollen i den enkelte kommune. Denne rapporten gir svar til fase 1 i dette prosjektet.

I tråd med mandatet er det vektlagt å sammenstille eksempler, praksiser og pragmatiske rutiner for arbeidet med internkontroll. I presentasjonen av dette er det et gjennomgående fokus på 1) hva har kommunen oppnådd, 2) hvordan har den gjort dette, og 3) hva er god praksis på området. KPMG sine oppfatninger om god praksis er beskrevet i egne tekstbokser i de ulike avsnittene i rapporten under overskriften "*Prinsipper og hensyn*". Rapporten inneholder ikke helhetlige kartlegginger og utredninger av konsepter og metodikker for internkontroll.

Eksempelene, rutineene og praksisene er sammenstilt primært ut i fra administrasjonssjefens perspektiv. Dette er gjort ved to hovedtilnærminger:

1. status for internkontrollen i kommunene er kartlagt gjennom en spørreundersøkelse til administrasjonssjefene i alle kommuner, samt gjennom intervjuer og samtaler med organisasjoner og enheter med tilknytning til kommunal egenkontroll.
2. intervjuer med et utvalg kommuner hvor det er innhentet eksempler på praksis og rutiner.

Det er og har i en periode vært stort fokus på internkontroll i kommuner. *85 tilrådingar for styrkt egenkontroll i kommunane* er nevnt. Som grunnlag for og til denne ble det gjennomført flere kartlegginger og analyser av internkontroll, og felles for mye av materialet rundt internkontroll, er at dette har vært relativt teoretisk fundert².

Denne rapporten gir primært konkrete eksempler og innspill på hvordan en kan løse og gjennomføre internkontrollaktiviteter. Dette blir til en viss grad sett i lys av teoretiske føringer, men rapporten er

¹ I det videre nyttes "kommune" som fellesbetegnelse på kommuner og fylkeskommuner. "Administrasjonssjef" nyttes som fellesbetegnelse for administrasjonssjef, rådmann og byråd.

² I vedlegg 1 er det tatt inn referanse til et utvalg av aktuell litteratur og materiale knyttet til internkontroll i kommuner.

først og fremst et dokument til pragmatisk hjelp og inspirasjon. Fire områder innenfor kommunal virksomhet er belyst; styring, avvikshåndtering, offentlige anskaffelser og informasjonssikkerhet.

I fase to av FoU prosjektet vil denne rapporten bearbeides til et mer kortfattet og praktisk rettet idéhefte primært rettet mot administrasjonssjefen, og kontrollutvalget i kommunen.

1.1 Kommuneloven §§ 20 og 23

Det er kommunestyret som har det overordnede kontrollansvaret for den kommunale virksomheten og det går to kontrollinjer fra kommunestyret. Den ene linjen går fra kommunestyret til administrasjonen, ved administrasjonssjefen. Den andre kontrollinjen går fra kommunestyret til kontrollutvalget³.

Kommunens øverste administrative leder har et ansvar for å etablere og følge opp at kommunen har et tilfredsstillende internkontrollsystem.

Kravet om internkontroll i norske kommuner er hjemlet i kommuneloven § 23 annet ledd:

“Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.”

I kommuner som er styrt etter en parlamentarisk styringsmodell, har by- eller kommunerådet tilsvarende ansvar, jf. kommuneloven § 20 nr. 2:

“Kommunerådet og fylkesrådet skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet og at de vedtak som er truffet blir iverksatt. Kommunerådet og fylkesrådet skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.”

I tillegg til kommuneloven stiller en rekke lover og forskrifter krav om at kommuner skal ha internkontroll innenfor større eller mindre deler av virksomheten. Spesielt gjelder dette innenfor fysiske miljø, tjenestetilbud og ansettelsesforhold.

I lovforarbeidene⁴ (Ot.prp.nr.70 (2002-2003) kap. 4.3) fremgår at det er i tråd med allment aksepterte lederprinsipper at en leder av en virksomhet etablerer rutiner og system som skal bidra til å sikre at organisasjonen når de målene som er satt, og at formuesforvaltningen er ordnet på forsvarlig måte. Administrasjonssjefen har et selvstendig ansvar for å føre kontroll med kommunen sin virksomhet. Det er ledelsen i en organisasjon som har ansvaret for å etablere et tilfredsstillende internkontrollsystem. Internkontroll blir definert i videste forstand som en prosess, satt i verk og gjennomført av virksomheten sine ledere og ansatte med formål å sikre måloppnåelse på følgende områder:

- målrettet og effektiv drift
- pålitelig eksternt rapportering
- virksomhet i tråd med gjeldende lover og regler

³ Fra KRD (2011) Veileder Kontrollutvalgsboken - om kontrollutvalgets rolle og oppgaver

⁴ Fra Ot.prp.nr.70 (2002-2003) kap. 4.3

1.2 Kort om status for internkontroll i kommunene

Undersøkelser av internkontroll i kommunene viser at det er stor variasjon når det gjelder hvor langt kommunene er kommet i etableringen av en helhetlig internkontroll og risikostyring. Det fremkommer også at det er valgt ulike løsninger for internkontroll. Videre etterspør kommunene verktøy, gode råd og eksempler på gjennomføring av risikovurderinger og utvikling av internkontroll.⁵

Basert på eksisterende kunnskap om status for internkontroll i kommunene blir det i rapporten "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane" blant annet anbefalt:

- at kommunene i mindre grad bør basere seg på uformell kontroll
- at kommunene i større grad bør benytte risikovurderinger i styringen av virksomheten og for å definere innretning på og omfang av kontrollaktiviteter
- at internkontrollen i større grad bør dokumenteres

I forbindelse med dette prosjektet er det gjennomført en spørreundersøkelse overfor alle kommuner og fylkeskommuner. Denne viser at det gjennomføres ulike internkontrolltiltak i kommunene og at det for tiden arbeides mye på området med å finne hensiktsmessige løsninger. Dette fremkommer også i de intervjuene som er gjort med et utvalg kommuner i forbindelse med utarbeidelsen av denne rapporten. Det er dessuten flere kommuner som følger opp rapporten "85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane," enten i form av konkrete endringer eller i form av rapportering til politisk nivå i kommunen.

Samtidig bekrefter spørreundersøkelsen at det er stor variasjon i hvor langt man har kommet i arbeidet med å etablere en helhetlig og dokumentert internkontroll. Følgende resultater fra spørreundersøkelsen belyser dette:

- 23,5 % av kommunene sier at administrasjonssjefens internkontroll i svært stor eller stor grad bygger på systematiske risikovurderinger/analyser.
- 12,7 % svarer at de fullt ut gjennomfører systematiske og dokumenterte vurderinger av risiko opp mot kommuneplanens mål.
- det varierer i hvilken grad kommunene har tydelig og dokumentert organisering av kontrollhandlinger når det gjelder roller, oppgaver og arbeidsdeling. 56,4 % har i svært stor eller stor grad organisering ift. roller, 53,4 % ift. oppgaver og 50 % ift. arbeidsdeling.
- internkontrollen innen økonomiforvaltning fremstår som noe mer utviklet enn innenfor anskaffelsesområdet og personopplysninger. Eksempelvis har 82,9 % av kommunene klare rutinebeskrivelser innenfor økonomiforvaltningen, mens tilsvarende tall på anskaffelsesområdet er 66,8 % og 72 % innenfor personopplysninger.
- det gjenstår en del på å etablere en systematisk internkontroll innenfor blant annet offentlige anskaffelser, økonomistyring og håndtering av personopplysninger. Eksempelvis har 41,5 % av kommunene ikke årlig gjennomgang av rutiner på anskaffelsesområdet, tilsvarende tall innenfor personopplysninger er 31 %.

Det er mange kommuner som finner det vanskelig, og ikke minst ressurskrevende, å etablere en *helhetlig* internkontroll. Det oppfattes som utfordrende å etablere en helhetlig internkontroll i sammenheng med mål- og resultatstyring og øvrige ledelses- og styringsprosesser i kommunene. Samtidig er det imidlertid vel 20 kommuner som i spørreundersøkelsen trekker frem nettopp det helhetlige systemet for internkontroll som vellykket i sin kommune – og at dette er et hensyn som er vektlagt i arbeidet.

⁵ Se blant annet *Internkontroll i norske kommuner* (Agenda 2008) og *Internkontroll i kommuner* (PWC 2009). Rapporten *85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane* (KRD 2009) bygger blant annet på disse to rapportene.

Spørreundersøkelsen ble sendt elektronisk til samtlige kommuner og fylkeskommuner i Norge. 221 kommuner svarte, noe som gir en svarprosent på 49. Da dette var en elektronisk undersøkelse, har vi ingen klar formening om hvorfor kommuner ikke har deltatt. Fra utsendt pilotundersøkelse ble vi gjort oppmerksom på at kommuner mottar svært mange spørreundersøkelser og at det i hektiske perioder er vanlig å prioritere bort denne type gjøremål. Ved utsendelse mottok vi tilbakemeldinger om 15 e-postadresser som var feil. For 13 av disse ble adressen rettet opp og kommunen fikk på ny tilsendt undersøkelsen. Spørreundersøkelsen lå ute i 3 uker, og det ble sendt 3 purringer.

Det kan stilles spørsmål ved hva frafallet har hatt av betydning for mottatte resultat. Seks av svarene er fra fylkeskommuner (utgjør svarprosent på 31), noe som gjør at fylkeskommunene er noe underrepresentert sett i forhold til svarprosenten for kommuner. I forhold til objektive kriterier som kommunestørrelse og geografisk plassering/spredning, gjenspeiler respondentkommunene en god bredde. Det er videre ikke grunnlag for å trekke konklusjoner i retning av at det er overvekt av kommuner med god eller dårlig internkontroll som har svart, men det kan ikke utelukkes at utvalgsskjevhet på grunn av frafall kan ha hatt innvirkning på svar.

1.2.1 Om utvalg av områder og kommuner

Prinsipper og hensyn

For at arbeid med internkontroll og risikostyring skal fungere over tid i en virksomhet, må det settes i system og sees i sammenheng med hvordan virksomheten styres, ledes og kontrolleres. For at dette skal være håndterbart i praksis bør risiko og kontrollbegrepet være i 2 hovedperspektiver:

- **Det strategiske perspektivet:** I det strategiske perspektivet er det viktigste å kvalitetssikre at virksomheten tar de riktige valgene i sine mål- og strategiprosesser og at det finnes oppfølgings- og styringssystemer i den forbindelse. Denne delen av internkontrollen tilligger de sentrale lederne i kommunen å gjennomføre. Risikostyring og internkontroll gjennomføres som en integrert del av planprosessene og oppfølgingen av disse.
- **Det operasjonelle perspektivet:** I det operasjonelle perspektivet er det viktigst å vurdere risikoene for at virksomheten gjennomfører sine aktiviteter og arbeidsprosesser på en utilstrekkelig måte. Internkontrollen gjennomføres som en del av det løpende kvalitetssikringsarbeidet og gjennomføres gjerne av de som til daglig arbeider innenfor de aktuelle prosessene (innenfor det ledelsessystemet som kommunens sentrale ledere har etablert).

I samråd med oppdragsgiver er det plukket ut områder innenfor kommunal virksomhet som prosjektet har fokusert på. Innenfor det strategiske perspektivet er styring av virksomheten og det etablerte styringssystemet særlig vektlagt. Innenfor det operasjonelle perspektivet er det fokusert på avvik og avvikshåndtering, etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser og informasjonssikkerhet.

Valg av områder er gjort ut i fra flere hensyn:

- områder som er sentrale for kommunal virksomhet / internkontroll

- områder som ble identifisert fra respondenter i spørreundersøkelsen som særlig utfordrende
- områder som ble pekt på av intervjuerespondenter i forbindelse med kartlegging av aktuelle områder
- områder som oppdragsgiver og KPMG vurderte som utfordrende for internkontroll
- områder som det potensielt var kommuner som hadde gode erfaringer medvedrørende verktøy og rutiner for god internkontroll

I alt er det plukket ut 9 kommuner⁶ for nærmere intervju. Utvalget ble sammen med oppdragsgiver gjort med bakgrunn i:

- type svar gitt i spørreundersøkelsen; kommuner som eksplisitt opplyste om praksiser og verktøy for internkontroll som fungerer godt
- tips/råd fra eksterne parter om kommuner med god praksis innenfor internkontroll
- oppdragsgiver og KPMGs erfaring på kommuner med god praksis innenfor internkontroll
- ønske om bredde i forhold til geografi og størrelse (antall innbyggere)

Et hovedformål med dette prosjektet har vært å beskrive gode eksempler på internkontroll. Potensielt gode eksempler har følgelig vært styrende for hvilke kommuner som ble plukket ut for dybdeintervjuer. Alle forespurte kommuner har stilt opp til intervju. Fakta og eksempler fra kommuner i denne rapporten er verifisert av kommunen.

⁶ Innbyggertall (avrundet) pr. januar 2010 i kommuner vi referer til: Asker 54 600, Larvik 42 400, Strand 11 200, Herøy 8 300, Stange 19 100, Gulen 2 300, Lørenskog 32 700, Harstad 23 200, Buskerud fylkeskommune 257 600.

Nordre Land kommune**KOMMUENS ARBEID MED ETIKK OG ETISKE HOLDNINGER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. *Etikk, samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid i kommunene*
(Prosessveileder fra Kommunenes Sentralforbund)

Vedlagt:

Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens informasjon om kommunens arbeid med etikk og etiske holdninger blant ansatte i Nordre Land kommune, tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i forrige møte (sak: Overordnet analyse av kommunen – ”brainstorming”):

Som ledd i kontrollutvalgets behov for kartlegging og kunnskapsinnhenting, inviteres rådmannen til neste møte for å orientere om følgende tema:

- *Kommunens arbeid med etikk og etiske holdninger blant de ansatte.*

I tråd med vedtaket er rådmannen invitert til å orientere.

Saken er en del av kontrollutvalgets arbeid med overordnet analyse av kommunen, og er å betrakte som en del av en forundersøkelse omkring temaet etikk i kommunen.

Til orientering har Kommunenes Sentralforbund for noen år tilbake gitt ut prosessveilederen *Etikk, samfunnsansvar og antikorrupsjonsarbeid i kommunene*. Denne er et naturlig grunnlag for kontrollutvalget å bruke dersom man ønsker å prioritere temaet videre.

Nordre Land kommune**OVERSIKT OVER UTVIKLINGSPROSJEKTER I NORDRE LAND
KOMMUNE**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:
(ingen)

Vedlagt:

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens presentasjon av igangsatte og planlagte utviklingsprosjekter i Nordre Land kommune tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av vedtak i forrige møte (sak: Overordnet analyse av kommunen – ”brainstorming”):

Som ledd i kontrollutvalgets behov for kartlegging og kunnskapsinnhenting, inviteres rådmannen til neste møte for å orientere om følgende tema:

- *Planlagte og igangsatte utviklingsprosjekter/-tiltak i kommunen (mht. organisering, styring/kontroll, tjenestekvalitet, effektivitet mv.).*

I tråd med vedtaket er rådmannen invitert til å orientere.

Saken er en del av kontrollutvalgets arbeid med overordnet analyse og ny plan for forvaltningsrevisjon. God kunnskap om hva som skjer i kommunen mht. egevalueringer og utviklingsprosjekter, gjør utvalget i bedre stand til å velge riktige revisjonsprosjekter. Normalt vil det ikke være hensiktsmessig å iverksette kontroller på samme områder og innenfor samme tema som administrasjonen selv har igangsatt utrednings-/endringsarbeid.

Nordre Land kommune**KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2011**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Forslag til kontrollutvalgets årsrapport for 2011

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:**INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:****Kontrollutvalgets årsrapport for 2011 tas til orientering.****SAKSOPPLYSNINGER:**

I tråd med tidligere praksis har sekretær det laget en årsrapport fra kontrollutvalget til kommunestyret om kontrollutvalgets virksomhet.

Årsrapporten gir en helhetlig oversikt over kontrollutvalgets aktivitet i løpet av året, og er et ledd i å oppfylle kontrollutvalgets lovbestemte rapporteringsplikt til kommunestyret, jf. forskrift om kontrollutvalg.

Den lovbestemte rapporteringsplikten kan oppsummeres slik:

Oppgave	Rapporteringsplikt til kommunestyret
Regnskapsrevisjon	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader er blitt fulgt opp (forskriftens § 8).
Forvaltningsrevisjon	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, skal kontrollutvalget avggi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse (forskriftens § 11). • Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også

	rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte (forskriftens § 12).
Selskapskontroll	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om hvilke kontroller som er gjennomført, samt om resultatet av disse (forskriftens § 15).

KONTROLLUTVALGET I NORDRE LAND KOMMUNE

Årsrapport 2011

Kontrollutvalgets virksomhet

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver
2. Medlemmer og sekretariat
3. Aktivitet
4. Økonomi
5. Regnskapsrevisjon
6. Forvaltningsrevisjon mv.
7. Selskapskontroll
8. Tilsyn med revisor

1. Kontrollutvalgets ansvar og oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver og ansvar fremgår av kommunelovens § 77 med tilhørende forskrift for kontrollutvalg.

Kontrollutvalgets overordnede målsetting kan formuleres som ”å bidra til å skape tillit til forvaltningen”.

I forskrift om kontrollutvalg (§ 4) er utvalgets alminnelige oppgaver formulert slik:

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder å påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

I tillegg fremgår det av lovverket at:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalgets tilsynsoppgaver deles inn i:

- Regnskapsrevisjon
- Forvaltningsrevisjon
- Selskapskontroll

2. Medlemmer og sekretariat

Kontrollutvalget har i løpet av året bestått av følgende:

01.01.11 – ut valgperioden/høsten 2011:

Medlemmer	Personlige varamedlemmer
Arvid Raaholdt, leder	Merethe Engen Enerstvedt
Ola Tore Dokken, nestleder	Birgit Felde Sevaldrud
Hans Moon	Ola Hellerud
Trine Ulimoen Pettersen	Ole Strand
Elin Rosenberg	Rudi Thorstensen

Fra ny valgperiode / høsten 2011:

Medlemmer	Varamedlemmer
Sp/KrF/H/BL/FrP:	Sp/KrF/H/BL/FrP:
Birgit Felde Sevaldrud, leder	1. Ole Strand
Linn Haugseth Kind, nestleder	2. Kitty Ryan
Ap/Sv:	3. Hans Kristian Engeseth
Kjartan Th. Stensvold	Ap/Sv:
Hans Moon	1. Elin Rosenberg
Thor Lium	2. Ellen Sogn

Sekretariat:

Forskrift om kontrollutvalg stiller krav om at sekretær for utvalget skal være uavhengig av både kommunens revisor og kommunens administrasjon. Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen har inngått felles avtale om kjøp av sekretærtjenester fra firmaet Kontrollutvalgstjenester v/Kjetil Solbrækken. Rammeavtalen ble inngått høsten 2010 etter gjennomført konkurranse i tråd med lov om offentlige anskaffelser. Kontrakten løper i 4 år, frem til 15.11.2014.

3. Aktivitet

År	2011	2010	2009	2008	2007
Antall møter	5	5	5	5	5
Antall saker	33	40	39	35	38

4. Økonomi

Kontrollutvalget utarbeider selv forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg § 18. Det er kommunestyret som fastsetter de økonomiske rammene for kontrollutvalgets virksomhet. Nedenfor følger oversikt over kontrollutvalgets budsjett og regnskap siste år:

	Konto	Regnskap 2011	Budsjett 2011	Regnskap 2010	Regnskap 2009
10800	Fast godtgjørelse	19 652	19 000	18 900	18 000
10801	Møtegodtgjørelse	5 100	10 000	8 100	6 000
10802	Tapt arb.fortjeneste	6 248	15 000	16 950	14 510
10990	Arb.giveravgift	4 371	6 000	6 157	5 430
11000	Kontormateriell og rekvisita	0	0	381	0
11001	Aviser/tidsskrifter/faglitteratur	5 560	2 000	0	4 780
11151	Beverting møter	2 890	3 000	3 658	2 800
11205	Tjenestefrikjøp	11 126	-	0	0
11301	Telefon	0	1 000	0	444
11402	Representasjon/gaver	0	-	349	0
11501	Opplæring/kurs	23 300	30 000	0	16 800
11600	Kjøregodtgjørelse	635	3 000	2 663	4 487
11704	Ikke oppg.pl. reiseutgifter		0	60	206
12002	IT, programmer, utstyr		0	0	0
12 700	Konsulenttjenester ordinær drift (sekretærtjenester)	186 525	135 000	133 274	115 413
13709	Kjøp av andre tjenester fra private	2 250	0	0	0
13750	Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS)	665 483	736 000	596 940	631 810
14290	Momskompensasjon (utgift)	42 051	34 000	33 319	28 853
17290	Momskompensasjon (inntekt)	-42 051	- 34 000	-33 319	- 28 853
	Totalt	930 340	960 000	787 432	820 680

Kommentar til regnskapet:

- Kto. 12700 Konsulenttjenester (sekretærtjenester):
Riktig kostnad for kjøp av sekretærtjenester i 2011 var kr. 156 657. Differansen skyldes periodiseringsfeil.
- Kto 13570 Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap:
Differansen skyldes i hovedsak at det ble bestilt mindre forvaltningsrevisjon enn budsjettert.

5. Regnskapsrevisjon

Oppfølging av revisjonsarbeidet og tilsyn med revisors faglige arbeid:

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, jf. forskrift om kontrollutvalg § 6.

Gjennom løpende rapportering fra revisor har kontrollutvalget påsett at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk, kontrollutvalgets instruksjer og avtale med revisor.

Innlandet Revisjon IKS har i løpet av året gitt følgende orienteringer overfor utvalget:

- *Statusrapportering etter utført interimrevisjon av regnskapet for 2010 (vinter)*
- *Presentasjon/gjennomgang i forbindelse med årsregnskapet for 2010 (vår)*
- *Presentasjon av revisjonsplan/revisjonsstrategi for 2011 (høst)*

Uttalelse om årsregnskapet:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi en uttalelse til årsregnskapet, jf. forskrift om kontrollutvalg § 7. Uttalelsen skal følge regnskapssaken til kommunestyret, via formannskapet.

Kontrollutvalget har i løpet av året avgitt uttalelse til følgende regnskaper:

- *Årsregnskapet for Nordre Land kommune for 2010*

Til stede under behandlingen av saken i kontrollutvalget var Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor og administrasjonen v/rådmann og controller.

Oppfølging av kommunestyrets merknader:

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til årsregnskapet er blitt fulgt opp (forskriftens § 8).

Det foreligger ingen merknader fra kommunestyret til oppfølging.

6. Forvaltningsrevisjon og undersøkelser

Lovpålagte oppgaver:

- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.
- Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatet av disse.
- Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til rapporter om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker, som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget har laget en plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2008-2011. Planen ble vedtatt av kommunestyret høsten 2008. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på ulike sektorer.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Etter kommunevalget høsten 2011 har kontrollutvalget planlagt arbeidet med å lage en ny plan for forvaltningsrevisjon. Planen legges frem for kommunestyret høsten 2012.

Kontrollutvalgets aktiviteter gjennom året:

a) Forvaltningsrevisjonsprosjekter:

- *Revisjonsrapporten "Samhandling mellom barnehager og barnevern"* (sluttbehandlet i kommunestyret)

b) Mindre undersøkelser, foranalyser, orienteringer mv.:

- *Innleie av arbeidskraft* (fokus på overholdelse av lønns- og arbeidsvilkår)
- *Kartleggingsrapport: Ressursbruk til barnehagene*

Oversikt over revisjonsrapporter siste 5 år og oppfølgingen av disse:

År	Tema / område	Oppfølging / kommentar
2007	<i>Etikk i Nordre Land kommune</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke egnet for oppfølging.
2008	<i>(ingen)</i>	-
2009	<i>Enkeltvedtak om spesialundervisning – får elevene det de har rett på?</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke fulgt opp.
2010	<i>Innkjøp (etterlevelse av lov om offentlige anskaffelser)</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført stikkprøve av anskaffelser mellom 100 000 og 500 000. • Gjennomført revisjonsprosjekt med fokus på overordnede rutiner mht overholdelse av lov om offentlige anskaffelser. Positiv konklusjon. • Rapporten er ikke fulgt opp (eget vedtak om oppfølging mht. test av rutiner)
2011	<i>Revisjonsrapporten "Samhandling mellom barnehager og barnevern"</i> (sluttbehandlet i kommunestyret)	Ikke fulgt opp.

2011	Kartleggingsrapport: Ressursbruk til barnehager. (sluttbehandlet i kontrollutvalget)	Rapporten ble oversendt rådmannen til oppfølging og videre bruk i sin interne analyse og diskusjon omkring kommunens barnehagedrift.
------	--	--

7. Selskapskontroll

Lovpålagte oppgaver:

- Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper.
- Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, minimum en gang i valgperioden (første året i valgperioden). Planen skal vedtas av kommunestyret.
- Selskapskontrollens obligatoriske del går primært ut på å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon i selskapet

Plan for selskapskontroll:

Kontrollutvalget har laget en plan for selskapskontroll for perioden 2008-2011. Planen ble vedtatt av kommunestyret i desember 2008. Planen er basert på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å foreta undersøkelser og eventuelt igangsette kontroller på andre områder enn de som er nevnt i planen, dersom det oppstår behov for dette i planperioden.

Kontrollutvalget vil i løpet av 2012 lage en ny plan for selskapskontroll. Planen legges frem for kommunestyret høsten 2012.

Oversikt over kontroller siste 5 år og oppfølgingen av disse:

År	Tema / selskap	Oppfølging / kommentar
2007	GLT Avfall IKS	<ul style="list-style-type: none"> • Det ble gjennomført et revisjonsprosjekt i samarbeid med kontrollutvalgene i de andre eierkommunene. • Rapporten påpekte flere forhold rettet mot eierstyring og håndtering av regelverket for selvkost. Oppfølging av rapporten er foretatt på ulikt vis over flere år, og oppfølgingspunktene fra rapporten anses i dag å være tilfredsstillende fulgt opp.
2008	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert.
2009	Eierstyring	<ul style="list-style-type: none"> • Rådmannen orienterte om kommunens arbeid med etablering av prinsipper for eierstyring. Vedtatt å følge opp når disse har fungert en tid.

2009	<i>Nordre Land ASVO AS</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Utvalget er blitt orientert om selskapet av daglig leder Jan Olav Jacobsen. • Utvalget besøkte selskapet og fikk en omvisning. • Vedtatt ikke å gjennomføre nærmere kontroller, men vil følge opp selskapets etablering av kvalitets-system (2011).
2010	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert.
2011	<i>(ingen)</i>	Ikke prioritert.

8. Tilsyn med revisor

Kort om revisjonsordningen:

Kommunen har valgt å løse kravet om revisjon gjennom deltakelse i det interkommunale selskapet Innlandet Revisjon IKS. Alle kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen er deltakere i selskapet sammen med Oppland Fylkeskommunen og bl.a. Lillehammer kommune. Selskapsavtalen forplikter kommunene å kjøpe alle sine revisjonstjenester fra Innlandet Revisjon IKS. Selskapet fakturerer etter medgått tid. Det er representantskapet i selskapet som fastsetter timepris. Kontrollutvalget foretar bestilling av tjenester på vegne av kommunen.

Formelle krav:

Kontrollutvalget har påsett at oppdragsansvarlig revisor oppfyller de lovbestemte kravene til kvalifikasjoner (regnskapsrevisjon). Det er også påsett at revisor oppfyller kravene til uavhengighet og objektivitet, herunder at revisor ikke har tatt på seg rådgivningsoppdrag, eller andre tjenester for kommunen, som kan reise tvil om dette.

Pris og kvalitet:

Kontrollutvalget har inngått egen avtale med Innlandet Revisjon IKS som bl.a. regulerer omfang og pris på tjenestene ("oppdragsavtale"). For å bidra til utvikling av kvaliteten på tjenestene er det i samarbeid med revisjonen satt konkrete krav/forventninger til de ulike tjenesteleveransene.

I praksis utøves tilsynet med revisor løpende gjennom året, som en integrert del av revisors rapportering til utvalget i forbindelse med revisors tjenesteleveranser.

Når det gjelder pris er det avtalt at det skal gjennomføres årlig "benchmarking" av kostnadene til revisjon, og at denne skal presenteres for kontrollutvalget. Slik sammenligning er foretatt i løpet året og viser at kostnadene til regnskapsrevisjon ligger omtrent på "snittet" sammenlignet med kommuner på samme størrelse.

Dokka, 26. mars 2012.

Birgit Felde Sevaldrud
leder av kontrollutvalget

Nordre Land kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	Vedlegg:
1. Helsetilsynet: Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2011 med kommunalt barnevern – undersøkelse og evaluering	Vedlegg 1
2. Fylkesmannen: Rapport fra tilsyn med barnevernstjenesten i Nordre Land kommune (kommunens arbeid med undersøkelser og evaluering)	Vedlegg 2
3. Skatteetaten: Kontrollrapport 2011 vedr. skatteoppkreverfunksjonen for Nordre Land kommune	Vedlegg 3
4. Diverse avisartikler	Vedlegg 4
5. Neste møte: Tidspunkt og saksliste.	Nei (muntlig orientering)

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg 1

Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2011 med kommunalt barnevern – undersøkelse og evaluering

Rapport fra Helsetilsynet 2/2012

05.03.2012

Sikrer norske kommuner barneverntjenestens arbeid med undersøkelser, evaluering av hjelpetiltak og barns medvirkning? Statens helsetilsyn oppsummerer i denne rapporten funn fra det landsomfattende tilsynet med kommunalt barnevern i 2011. Tilsynet ble gjennomført av fylkesmennene. Rapporten er basert på tilsynsrapporter fra 44 kommuner.

Svikt i barnverntjenestens arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak kan føre til at utsatte barn ikke får nødvendig hjelp til rett tid, at iverksatte hjelpetiltak ikke fungerer som planlagt eller at omsorgssvikt ikke avdekkes.

Barns rett til å bli hørt er et grunnleggende prinsipp og gjelder alle forhold som berører barnet. Mangler ved barns medvirkning var et gjennomgående trekk i de tilsynsrapportene som hadde observasjoner om dette. Det var tilfeldig om barn ble snakket med eller ikke.

Fylkesmennene påpekte lovbrudd, eller forbedringsområder i arbeidet med tilsynets temaer i 40 av 44 kommuner.

Fylkesmennene følger opp tilsynet overfor de enkelte kommunene.

[Last ned rapporten \(pdf\)](#)

[Tilsynsrapporter](#). Søkeseide med alle rapportene og de nyeste øverst

[Summary in English](#)

[Coahkkáigeassu](#)

[Bestilling av trykte eksemplarer](#)

Vedlegg 2

Fylkesmannen i Oppland

Stadfestet rapport fra tilsyn med kommunenes arbeid med undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til hjemmeboende barn

Ved Nordre Land kommune

Virksomhetens adresse: Nordre Land kommune, Storgata 2882 Dokka
Tidsrom for tilsynet: 24.1.2011 – 24.6.2011
Kontaktperson i virksomheten: Laila Nereng
Saksnummer 11/654

Sammendrag

Denne rapporten beskriver de avvik og merknader som ble påpekt innen de reviderte områdene. De to hovedtemaene for tilsynet er den kommunale barneverntjenestens arbeid med undersøkelser, jf. barnevernloven § 4-3 og evaluering av hjelpetiltak for hjemmeboende barn jf. barnevernloven § 4-5. Barns rett til medvirkning står sentralt og er undertema til begge hovedtemaene. Medvirkning vil i denne sammenheng si barnets rett til å bli informert, og til å uttale seg.

Tilsynet er gjennomført over to dager og er, som vanlig ved systemrevisjoner, basert på et antall intervjuer, dokumentgranskning og gjennomgang av annet relevant materiell. I dette tilsynet har vi undersøkt et antall aktuelle saker der det er innkommet meldinger til kommunens barneverntjeneste.

Tilsynet avdekket to avvik knyttet til hvert av de to hovedtemaene:

Avvik 1:

Nordre Land kommune sikrer ikke dokumentasjon for at det gjennomføres tilstrekkelige undersøkelser i alle saker

Avvik 2:

Nordre Land kommune sikrer ikke at det foretas tilstrekkelig evaluering av tiltaksplaner i alle saker

Dato: 24.6.2011

Geir Berg
revisjonsleder

Inger Berg, Heidi Fæste, Jorunn Ødegårdstuen
revisor

Innhold

Sammendrag	1
1. Innledning.....	4
2. Beskrivelse av virksomheten - spesielle forhold	4
3. Gjennomføring	4
4. Hva tilsynet omfattet.....	4
5. Funn	5
6. Regelverk	6
7. Dokumentunderlag	6
8. Deltakere ved tilsynet.....	7

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter systemrevisjon ved Nordre Land Kommune i perioden 24.1.2011 – dato for stadfestet rapport. Revisjonen inngår som en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsvirksomhet i inneværende år, og har grunnlag i veileder for landsomfattende tilsyn for 2011, initiert av Statens Helsetilsyn.

Fylkesmannen er gitt myndighet til å føre tilsyn med barneverntjenesten etter lov om barneverntjenester § 2-3.

Formålet med systemrevisjonen er å vurdere om virksomheten ivaretar ulike krav i lovgivningen gjennom sin internkontroll. Revisjonen omfatter undersøkelse om:

- hvilke tiltak virksomheten har for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av lovgivningen innenfor de tema tilsynet omfatter
- tiltakene følges opp i praksis og om nødvendig korrigeres
- tiltakene er tilstrekkelige for å sikre at lovgivningen overholdes

En systemrevisjon gjennomføres ved granskning av dokumenter, ved intervjuer og andre undersøkelser.

Rapporten omhandler avvik og merknader som er avdekket under revisjonen og gir derfor ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor de områder tilsynet omfatter.

- **Avvik** er mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift
- **Merknad** er forhold som ikke er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten finner grunn til å påpeke mulighet for forbedring

2. Beskrivelse av virksomheten - spesielle forhold

Nordre Land kommune har ca 6700 innbyggere. Kommunesenteret er Dokka. Barneverntjenesten er lokalisert i rådhuset i Dokka. Barnevernleder har vanlige fullmakter. Barneverntjenesten er administrativt lagt inn i enhet Familie og Helse. Kommunen har kommunalsjefer og Rådmann.

3. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfatter følgende aktiviteter:

Revisjonsvarsel ble utsendt i brev datert 24.1.2011. Oversikt over dokumenter virksomheten har oversendt i forbindelse med tilsynet er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Formøte ble ikke avholdt.

Åpningsmøte ble avholdt 4.5.2011.

Intervjuer

8 personer ble intervjuet.

Oversikt over dokumentasjon som ble gjennomgått under revisjonsbesøket er gitt i kapitlet Dokumentunderlag.

Sluttmøte ble avholdt 5.5.2011.

4. Hva tilsynet omfatter

De to hovedtemaene for tilsynet er den kommunale barneverntjenestens arbeid med undersøkelser, jf. barnevernloven § 4-3 og evaluering av hjelpetiltak for hjemmeboende barn jf. barnevernloven § 4-5.

Barns rett til medvirkning står sentralt og er undertema til begge hovedtemaene. Medvirkning vil i denne sammenheng si barnets rett til å bli informert, og til å uttale seg.

Statens helsetilsyn har i sitt første landsomfattende tilsyn med barnevern valgt å ha fokus på kommunalt barnevern. Formålet med tilsynet er å undersøke om norske kommuner gjennom sine styringstiltak sikrer at undersøkelser og evaluering av hjelpetiltak til barn som bor hjemme gjøres på en slik måte at barn og unge på disse områdene får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, jf. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester av (heretter brukes offisiell kortform barnevernloven). Tilsynsmyndigheten skal samtidig undersøke om kommunene i dette arbeidet sikrer barns rett til medvirkning.

Barnevernets arbeid med undersøkelser er grunnlaget for å sikre at barn som trenger det skal få rett hjelp til rett tid. Kvaliteten på undersøkelsene er avgjørende for iverksetting av riktige tiltak til barn og unge og deres familier. Undersøkelsesfasen representerer en utfordring for kommunal barneverntjeneste fordi man skal gjennomføre en kvalitativ god undersøkelse innen fastsatte tidsrammer, og med de kravene som gjelder til varsomhet, jf. barnevernloven § 4-3 og saksbehandlingsreglene i kapittel 6.

Åtte av ti barn som har tiltak fra barneverntjenesten mottar frivillige hjelpetiltak mens de bor hjemme. Ved utgangen av 2009 utgjorde dette (på landsbasis) ca. 30 000 barn.

Det er sentralt for barn og for deres foresatte at tiltak fungerer som forutsatt og derfor er evalueringen av disse tiltakene viktig. Barneverntjenesten må derfor være oppdatert på om barna til enhver tid får den hjelpen de trenger og at tiltakene justeres i tråd med eventuelle endringer i behov. Barns rett til å bli hørt er nedfelt både i nasjonal barnevernlovgivning og i FNs barnekonvensjon.

5. Funn

Avvik 1:

Nordre Land kommune sikrer ikke dokumentasjon for at det gjennomføres tilstrekkelige undersøkelser i alle saker

Avvik fra følgende myndighetskrav:

Lov om barneverntjenester kapittel 4

Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester § 4

Avviket bygger på følgende:

- Kommunen dokumenterer ikke alltid nødvendige og relevante opplysninger og vurderinger fortløpende i arbeidet med undersøkelser og evalueringer av hjelpetiltak
- Kommunen dokumenterer ikke alltid informasjon som fremkommer i samtaler med barn, foreldre og fra møter med andre samarbeidspartnere
- Kommunen oppsummerer ikke alltid skriftlig vurderingene/grunnlaget for beslutningen når en undersøkelse blir henlagt
- Det er lite spor av at midtveisevalueringer foretas i undersøkelsessakene

Kommentar:

Fylkesmannen har merket seg at fristoversittelsene har gått ned fra 29.27 % ved siste halvårsrapportering fra 2010. Tallene ved siste kvartalsrapportering viste fristoversittelse i én sak.

Fylkesmannen har også merket seg at det foreligger rutiner for undersøkelsessaker, men at den ikke alltid er dokumentert fulgt

Det er videre mye som tyder på at mange av disse elementene er med i undersøkelsene, men det dokumenteres gjennomgående for lite

Avvik 2:

Nordre Land kommune sikrer ikke at det foretas tilstrekkelig evaluering av tiltaksplaner i alle saker

Avvik fra følgende myndighetskrav:

Lov om barneverntjenester kapittel 4

Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester § 4

Avviket bygger på følgende:

- Kommunen har ikke rutiner som sikrer at hjelpetiltak for hjemmeboende barn blir evaluert
- Kommunen har ikke prosedyrer eller lignende ved innhenting av opplysninger, for å sikre tilstrekkelig informasjon om barnets totale omsorgssituasjon og effekten av tiltakene
- Kommunen sørger ikke for at det systematisk innhentes opplysninger fra eventuelle støttekontakter og besøkshjem og andre
- Det er uklart hvilken rolle tiltaksarbeiderne har i evalueringsprosessen
- Kommunen har ikke rutiner for samarbeid (møter, informasjonsrutiner eller lignende) mellom ansatte slik at all informasjon som eksisterer (klager, meldinger, møtoreferater notater fra samtaler informasjon fra eksterne aktører mv) i saker med hjelpetiltak er samlet på evalueringstidspunktet
- Kommunen foretar ikke alltid en oppsummering (rapport, møte med referat eller lignende) før konklusjon i evalueringen
- Tiltaksplanene inneholder ikke alltid tidspunkt for evaluering

Observasjoner knyttet til begge avvikene:

- Kommunen har gjort vurderinger av sårbare områder knyttet til undersøkelser og evalueringer av hjelpetiltak, men det er ikke et fungerende system for melding av avvik, og det er heller ikke gjort klart for de ansatte hva som er avvik.
- Kommunen følger ikke systematisk med på om prosedyrer og retningslinjer som er iverksatt virker etter sin hensikt, for eksempel ved rapportering fra medarbeidere, avviksskjemaer eller personalmøter

6. Regelverk

Lov om barneverntjenester

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker

Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester

7. Dokumentunderlag

Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og andre forhold av betydning som ble oversendt under forberedelsen av revisjonen:

- Internkontroll for barneverntjenesten i Nordre Land kommune
- Felles delegeringsreglement – Enhetsleder
- Avviksskjema for trusler og overgrep
- Rutiner for håndtering av voldt og trusler

- Årsplan for HMS og internkontroll
- Rapport om samhandling mellom barnehager og barnevern, levert av Innlandet Revisjon IKS
- Virksomhetsplan for resultatenheter "familie og helse"
- Plan for kompetanseutvikling for sosial- og helsepersonell 2010-2013
- Årsmelding barnevern 2010
- Arkivrutiner for barneverntjenesten
- Virksomhetsplan for Familie og Helse og Barneverntjenesten, 2011-2012
- Avviksskjema
- Stillingsbeskrivelse for leder i barneverntjenesten
- Stillingsbeskrivelse for tiltaksarbeidere i barneverntjenesten
- Administrativt delegeringsreglement
- Prostrutiner for barneverntjenesten
- Plan for fagmøte på onsdager

Dokumentasjon som ble gjennomgått under revisjonsbesøket:

- Et antall barnevernsaker ble gjennomgått

Korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen:

- Varsel om tilsyn datert 24.1.2011
- Endring av datoer for tilsyn, datert 4.2.2011
- Dokumenter oversendt fra kommunen fortløpende på mail.
- Diverse telefonsamtaler og e-poster for å klargjøre dagsprogram med videre
- Foreløpig rapport oversendt kommunen i brev av 16.5.2011

8. Deltakere ved tilsynet

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakerne på åpningsmøte og sluttmøte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon / stilling	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Ane Mo	Saksbehandler	X	X	X
Ingrid Bratlien	Barnevernleder	X	X	X
Britt Julie Bjørkeli	Tiltaksarbeider	X	X	X
Anne F. Haslerud	Saksbehandler	X	X	X
May Linda Perjord	Tiltaksarbeider	X	X	X
Mette Lillejordet	Saksbehandler	X	X	X
John Løvmoen	Kommunalsjef	X	X	X
Laila Nereng	Enhetsleder	X	X	X
Jarle Snekkestad	Rådmann		X	X

Fra tilsynsmyndighetene deltok: Geir Berg, Heidi Fæste, Inger Berg, Jorunn Ødegårdstuen

Kommunestyret i Nordre Land kommune
Postboks 173
2882 DOKKA

Vedlegg 3

Kontrollrapport 2011 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Nordre Land kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven § 2-8, som utfylles av "Instruks for skatteoppkrevere", fastsatt av Skattedirektoratet 8. januar 2009.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

2. Skatteoppkreverfunksjonens måloppnåelse

2.1 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 30. juni 2011 for skatteoppkreverkontoret for Nordre Land kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK:	Innbetalt av sum krav (i %):	Resultatkrav (i %):	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år:	Innbetalt av sum krav (i %) regionen:
Restskatt personlige skattytere 2009:	13	86,1	89,8	89,8	90,0
Arbeidsgiveravgift 2010:	88	99,5	99,6	99,4	99,7
Forskuddsskatt personlige skattytere 2010:	34	97,2	96,5	96,5	97,6
Forskuddstrekk 2010:	197	99,9	100,0	99,6	99,9
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2009:	24	99,4	-	99,7	99,9
Restskatt upersonlige skattytere 2009:	10	98,2	-	99,5	95,0

2.2 Arbeidsgiverkontroll

Resultater for kommunen per 31. desember 2011 viser følgende¹:

Antall arbeidsgivere:	Minste-krav 5 %:	Antall utførte kontroller 2011:	Utført kontroll 2011 (i %):	Utført kontroll 2010 (i %):	Utført kontroll 2009 (i %):	Utført kontroll 2011 region (i %):
295	5,0	15	5,1	7,0	6,3	4,7

2.3 Bemanning

Antall årsverk fra skatteoppkrevers årsrapport for de tre siste årene:

Antall årsverk 2011	Antall årsverk 2010	Antall årsverk 2009
2,5	2,6	2,7

¹ For 2011 er rapporteringen endret fra rapportering pr. kommune til interkommunal kontrollordning, der det er aktuelt.

3. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2011 gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret for området arbeidsgiverkontroll. Siste stedlige kontroll ble avholdt 16. november 2011.

Skattekontoret har i 2011 i tillegg gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på pålegg og anbefalinger som er gitt.

Regnskapet for Nordre Land kommune viser per 31. desember 2011 en skatte- og avgiftsinngang² til fordeling mellom skattekreditorene på kr 468 865 522 og utestående restanser³ på kr 24 046 197 herav berostilte krav på kr 2 487 859. Skatteregnskapet er avgitt av kommunens skatteoppkrever 20. januar 2012.

4. Resultat av utført kontroll

Basert på utført kontroll mener skattekontoret følgende:

- **Intern kontroll**

Skattekontorets kontrollhandlinger har ikke avdekket vesentlige svakheter i skatteoppkrevers overordnede intern kontroll.

- **Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap**

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, finner skattekontoret at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- **Skatte- og avgiftsinnkrevingen**

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, har skattekontoret avdekket følgende vesentlige forhold som ikke er i samsvar med gjeldende regelverk:

Skatteoppkreveren har innvilget betalingsavtaler i strid med myndighetsgrensene, jf. skattebetalingsloven § 15-2 med utfyllende bestemmelser i Skattedirektoratets melding 09/11.

Innkrevingsarbeidet utføres likevel i tilstrekkelig omfang.

- **Arbeidsgiverkontroll**

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, finner skattekontoret at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk, retningslinjer og utføres i tilstrekkelig omfang.

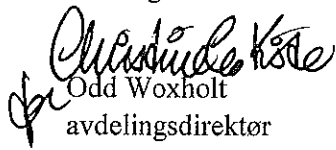
² Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

³ Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

5. Ytterligere informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger i 2011 gitt pålegg og anbefalinger som er meddelt skatteoppkrever i brev av 20. desember 2011 og 21. desember 2011.

Vennlig hilsen

Odd Woxholt
avdelingsdirektør
Skatt øst

Christine E. Kiste

Kopi til:

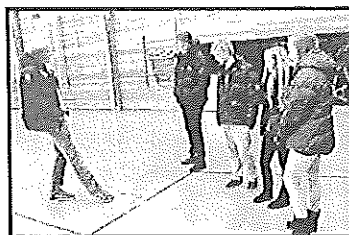
- Kontrollutvalget i Nordre Land kommune
- Skatteoppkreveren for Nordre Land kommune
- Riksrevisjonen

VENLEGGY

Vikariatet er over

Eise-Marthe Sorlie Lybekk er gravid. Hennes vikariat som linjespiller for Gjøvik HK ble kortvarig.

■ SPORT SIDE 30-31

Gymsal i forfall

Og stort bedre er det ikke på toalettene på Reinsvoll ungdomsskole. Gymlærer Jørn Dragerengen, og elevene Simen Thorsbakken, Vette Sommerstad, Ida Sivesind og Ida Rødningsby viser frem elendigheten.

■ NYHETER SIDE 9

Opppland

ARBEIDERBLAD

ONSDAG 15. FEBRUAR 2012 – NR. 39 88. ÅRGANG KR. 20,00

Selge bolig?

Ring 61 13 39 00

www.terrasjendoms.no

TERRA

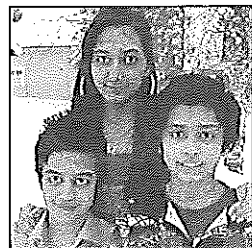
EIENDOMSMEGLING

Trivdes godt i Robinson-kulda

Jan Kåre Heiberg fra Vardal frøs seg gjennom flere uker i ned til minus 37 graders kulde i Telemark. Du kan se ham på TV3 fra 11. mars, i årets utgave av Robinsonekspedisjonen.

■ RAMPA SIDE 20-21

Fikk opphold

Den afghanske familien som opplevde at huset de bodde i på Eina ble tilgriset med rasistiske slagord og hakekors, har fått innvilget oppholdstillatelse. Roman, Iman og storesøster Afson gleder seg.

■ NYHETER SIDE 10

Åpner trolig snart igjen

Tradisjonsrike Kaffistova i Gjøvik er stengt. Eierne vil finne ny driver.

■ NYHETER SIDE 13

Pasienter ligger på kontorer

■ Overbelegg og uro på omsorgssenter

FOTO: HENNING GULERANDSEN

Pasienter ligger på kontorer, på ei stue inntil et kjøkken og i et rom som egentlig skulle være snekkerverksted. De har ikke toalett og vask på rommet, og heller ikke ei snor å trekke i når de trenger hjelp. Pårørendeforeningen reagerer sterkt på disse og mange andre forhold ved Korsvoll omsorgssenter i Aust-Torpa. I går kveld konfronterte de kommuneledelsen om forholdene. Styremedlem Toril Lyshaug stilte en rekke kritiske spørsmål til enhetsleder Kjetil Holmen (t.v.) og rådmann Jarle Snekkestad.

■ NYHETER SIDE 6-7

— Det er slutt på k

■ Overbelegg og uro på Korsvold omsorgssenter

Feilparkerer i Storgata

GJØVIK: Advarsler fra politiet mandag kveld hjalp ikke. Tirsdag ble feilparkerte bilister i Storgata i Gjøvik bøtelagt.

Feilparkeringen skjer ifølge politiet utenfor lokalene til Spenst Toten Treningssenter, ved «All stans forbudt»-skiltet. Det medfører at utrykningskjøretøy som blant annet brannbiler ikke kommer fram.

Politiet var på stedet mandag kveld og ga advarsel, og fulgte opp med å skrive parkeringsgebyr tirsdag kveld.

Pågrepet for tyveri av ved

DOKKA: Politiet pågrep tirsdag kveld en mann mistenkt for tyveri av ved fra Nordre Land kommune i løpet av siste natt. Mannen ble tatt direkte med for avhør.

Biler inne-sperrert

VANG I VALDRES: Flere biler ble innesperrert på E16 ved Kyrkjestoylana på grunn av svært dårlig vær tirsdag kveld. Brøytebil sørget for at bilene kom seg ut, og vegen ble stengt.

Snoscooter kjørte seg fast

FONDSBU: En snoscooterfører kjørte seg fast på Fondsbu tirsdag kveld. Grindaheim Røde Kors og privatpersoner bistod, slik at snoscooter og fører kom seg løs og tilbake til Tyinkrysset.

Krangel på asylmottak

RØN: Det oppsto krangel mellom to personer på Lundeskogen asylmottak i Røn tirsdag kveld. En politipatrulje kom til for å mækle, og fikk løst opp i uoverensstemmelse.

Hester på rømmen

JEVNAKER: Nordre Buskerud politidistrikt fikk sent mandag kveld melding om en flokk hester som var på rømmen og var savnet av sin eier på østsiden i Jevnaker. Men politiet fikk ingen meldinger om observasjoner av de rømte hestene.

AUST-TORPA: Nordre Land kommune har ikke råd til å spandere kaffe på de gamle på Korsvold omsorgssenter.

Liv Romsås Bekkelund

– Dugurdscaffen er veldig savna, sier Bjørg Granli (77). De siste fire årene har hun bodd i omsorgsleilighet på Korsvold omsorgssenter i Torpa. Dugurdscaffen og kaffekoppen etter middagen har vært et viktig lyspunkt i hverdagen for de eldre. Fra nyttår var det slutt på kaffehygen. Fommiddagscaffen forsvant og for kaffekoppen etter middagen må beboerne betale 15 kroner.

– Da vi fikk kaffe, møttes vi rundt bordet og hadde ei hyggelig stund sammen. Nå blir det til at folk sitter inne på rommene sine, sier Bjørg Granli. Selv er hun blant de friskeste på senteret og ser hvordan situasjonen har forandret seg etter at innstramminger og overbelegg skjøt fart på tampen av fjoråret.

– Det er mange her som trenger veldig mye hjelp, og de må vente til noen har tid til dem. Det er flinke folk som jobber her, men de løper beina av seg. Jeg synes nesten synd på dem, sier Bjørg Granli. Hun er ikke av dem som klager, men hun reagerer på utviklingen som har vært i de siste månedene.

– Trygghet og mat er viktig for oss eldre, sier Bjørg Granli.

Ikke alene

Og Bjørg Granli er ikke den eneste som reagerer. Pårørendeforeningen har registrert den negative utviklingen ved omsorgssenteret, og i går kveld hadde de innkalt til informasjonsmøte på Korsvold. Dit hadde de også invitert enhetsleder for omsorg og rehabilitering i Nordre Land, Kjetil Holmen, rådmann Jarle Snekkestad og avdelingsleder på Korsvold omsorgssenter, Marit Granvold.

– Målet er å få en god dialog med kommunen for å bedre situasjonen for beboerne, sa styremedlem i foreningen, Toril Lyshaug som ledet møtet.

Overbelegg

De pårørende hadde mange spørsmål de ville ha svar på. De siste månedene har senteret hatt et overbelegg på seks pasienter. Pasienter ligger på kontorer, på ei stue inntil et kjøkken og i et rom som egentlig skulle være snekkerverksted. De har ikke toalett og vask på rommet, og heller ikke ei snor å trekke i når de trenger hjelp. Dementa tar seg inn til andre beboere og skaper uro og engstelse. Ufaglærte benyttes i stor grad og gis ansvar for medikamenthåndtering. Brannsikkerhet og hygiene ble også tatt opp.

– Flere føler at Korsvold er blitt en oppbevaringsplass. Folk som bor

FORANDRINGER: Bjørg Granli har sett hvordan ting har forandret seg på Korsvold omsorgssenter, og synes det er ille at kaffe

her forteller at de blir kvalme når de skal inn og spise, sa Lyshaug.

Som å bo hjemme

Enhetsleder Kjetil Holmen sa at omleggingen av kjøkkendriften ikke får konsekvenser for beboerne.

– De får maten sin, sa Holmen som la til at som beboer på omsorgssenteret er du definert som hjemmeboende og skal betale for mat og drikke.

– Men det får konsekvenser for pleiere som må gjøre i stand flere måltider fordi kjøkkendriften er lagt til Landmo, og det får konsekvenser for kantina her og kafedriften, sa Holmen. Kommunen sparer 140.000 kroner på at de gamle må betale 15 kroner for kaffen.

– Pengene kan vi bruke på andre ting, sa Holmen. En av de pårørende ba enhetslederen tenke på mer enn kroner og ore og se på konsekvensene når alle trivselstiltak forsvinner.

– Vi er her for dem som skal ha livet sitt her. Dette er hjemmet deres, påpekte hun. Flere tok opp mangelen på informasjon og all uroen det har skapt. Enhetslederen tok

selvkritikk på at informasjonen ikke hadde vært god nok, og rådmannen lovet å bringe videre synspunktene i møtet til formannskapet.

Kjempeutfordring

Holmen innrømmet at det er et stort problem med overbelegg, men avviste at det hadde sammenheng med Samhandlingsreformen.

– Det skjedde noe i november. I dag har vi åtte på overbelegg og seks av dem er her i Torpa. Vi har økt bemanningen med 2,5 årsverk utover budsjett for å ta av for de seks. Alternativet for de seks hadde vært å ligge hjemme. Jeg er usikker på om det hadde vært bedre, sa Holmen. Han sa videre at hjelpepleiere, omsorgsarbeidere og fagarbeidere har medisinskurs og er delegert myndighet til å dele ut medisin og at det ikke utgjør noen hygienisiko at pasienter ligger i oppholdsrom. Brannsjefen har godkjent brannsikkerheten. Både avdelingsleder Marit Granvold og enhetsleder Kjetil Holmen oppfordret de pårørende til å ta kontakt med spørsmål, og sistnevnte lovet å bli bedre til å informere. OA måtte gå før møtet var over.

Slik er det blitt

AUST-TORPA: Flere av de pårørende påpekte hvor fint det hadde vært på Korsvold tidligere, og hvor mye som nå går i feil retning. Dette er noe av endringene.

- Blotkaka til bursdagen er borte.
- Fommiddagscaffen er borte. Etermiddagscaffen koster 15 kroner.
- Frukt på lordager er fjernet.
- Husleien og kostpengene har økt. Husleia er nå 7130 kroner i måneden. I tillegg kommer kosten, og 141 kroner for trygghetsalarm som også krever at du har fasttelefon.
- Korsvold har 24 omsorgsleiligheter. Nå har de et overbelegg på seks personer.
- Sykefravær på over 14 prosent.
- Ufaglærte leies inn oftere enn før.
- Flere episoder med feilmedisinering.

Anniken Huitfeldt, kulturminister, Ap:
Jeg svarer aldri på hypotetiske spørsmål!

AKTUELT

www.aa.no

MOT MER LÅN: Ola Tore Dokken, Anita Lund, Per Ole Lunde og resten av opposisjonen stemte mot at kjøpet av Vokksgt. 21 finansieres med låneopptak som ikke er inne i budsjettet.

Motstand mot mer låneopptak

DOKKA: Nordre Land må øke lånegjelda med 2,2 millioner utover det budsjetterte for å kjøpe Vokksgata 21. Det liker ikke opposisjonen.

Liv Romsås Bekkelund

Vokks Nett AS og Nordre Land kommune er midt oppe i et makebytte av eiendom. Kommunen overtar nettselskapets eiendom i Vokksgata 21, mens nettselskapet kjøper tomt og leier lagerplass og har tilgang til kommunens verksted og vaskhall i Vest-Torpaveien. Makebyttet vil koste kommunen totalt 2,2 millioner kroner. Penger som ikke er inne i budsjettet for 2012. Det liker opposisjonen dårlig. I tirsdagens kommunestyre fremmet Senterpartiet forslag om

at makebyttet måtte finansieres innenfor vedtatt budsjettet.

– Og er det konkrete planer om å selge noe av den bygningsmassen vi har? Det begynner å bli mye, sa Ola Tore Dokken (Sp). Fremskrittspartiet fulgte opp og ville ha utsatt hele saken.

Vil ha oversikt

– Vi er skeptiske til at kommunen tar opp lån på over to millioner kroner utenfor vedtatt budsjett, sa Jan Håvard Bratlien (Frp) som også etterlyste en oversikt over kommunens eiendommer. Utsettelsesforslaget ble forkastet mot Frps to stemmer, men kravet om at administrasjonen utarbeider en oversikt over kommunens bygningsmasse, fikk kommunestyrets enstemmige tilslutning.

Senterpartiets forslag om å finansiere kjøpet innenfor budsjettet, fikk ikke tilslutning fra Arbeiderpartiet.

– Dette er et område (Vokksgt. 21 red.anm.) kommunen trenger for å utvikle sentrum og Dokka

kulturstasjon. Det er viktig for oss, og det ligger ingen risiko her for kommunen, sa Ole Klokkesveen (Ap). Rådmann Jarle Snekestad sa at kommunen går ut over handlingsregelen ved å låne mer enn de betaler ned på gjelda, men han advarte mot å utsette behandlingen av saken.

– Vi har ferdigforhandlet ei god avtale for kommunen. Jeg vil ikke anbefale at vi går inn i en fordyrende prosess, sa han.

Orienterte

Teknisk sjef Knut A. Kind ga ei rask orientering om kommunale eiendommer det er aktuelt å selge.

– I den gamle driftsstasjonen på Dokken er halvparten ledig. Den jobber vi med å legge fram for salg. Den gamle brannstasjonen er også vedtatt å skal selges. Vi har også noen utleiebøliger på Doktorhaugen i Torpa der leietakerne har signalisert at de er interessert i å kjøpe, sa Kind.

Ordfører Liv Solveig Alstad (Ap), Arnfinn Eng (BL) og Bernt

Øistad (Sp) sitter alle i styret i Vokks AS, og fratrukte som inhabile under behandlingen av saken. Mot stemmene fra Senterpartiet, Bygdelista, KrF, Høyre og Fremskrittspartiet vedtok kommunestyret at makebyttet med Vokks Nett AS gjennomføres, og at kommunens kostnader på 2,2 millioner kroner finansieres ved låneopptak.

Politiske møter

Østre Toten Arbeiderparti

Medlemsmøte avholdes mandag 30. januar kl. 18.00 på Lena Bad. Tema: 1. Partisaker: Valg av utsendinger til årsmøte i OAP, info foran årsmøte i ØTAP. 2. Kommunale saker. 3. Åpen post.

Søndre Land Fremskrittsparti

avholder folkemøte om veien videre i Søndre Land i kinosa-len kl. 19.30 i dag.

Godkjenner skogsalg

HOV: Kåre Kleven får lov av Søndre Land kommune til å kjøpe 34,5 dekar skog av eiendommen Brenden store. Det bestemte formannskapet onsdag forrige uke. Skogen blir en del av produksjonsgrunnlaget for Klevens vedbedrift og formannskapet i kommunen har tidligere godkjent fradelingen.

Prosjekt skileik

HOV: Nå ligger alt klart for at det blir bygging av skileikanlegg i Schesroken ovenfor Hov. Søndre Land kommune har tidligere støttet søknad om spillemidler for prosjektet og forrige uke godkjente de fradeling av beitemark fra eiendommen Smerud. Hjemmelshaverne Mona Bleken og Øystein Ølstad Emilsen leier ut parsellen vederlagsfritt til Søndre Land idrettslag i 20 år, med mulighet for forlengelse fem og fem år.

Idrettslaget forplikter seg til å fjerne installasjoner om bruken av området skulle opphøre.

Quiz med øl og vin

FLUBERG: De kunnskapsrike deltakerne på den kommende Quizzen på Fluberg forsamlingshus 27. januar får anledning til å kjøpe seg forfriskninger med alkoholinnhold på inntil 22 prosent (øl og vin).

Formannskapet i Søndre Land har godkjent søknaden fra Fluberg Vel ved Roger Vestrum om skjenkebevilling for en enkeltanledning. Det er Tone Høgberget som er ansvarlig for skjenkingen.

Sliedeler, rekvisita, verktøy, stereo, bilpleie, olje, batterier...

LAVE PRISER
OG ALLTID GODE TILBUD!

Torshov
bilrakvisja

www.torshovbil.no

SALG! SISTE DAGER!

Design din egen drømmesofa!

Velg 2- eller 3 seter, hjørne med divan eller «Love Seat», tekstil, ben i tre eller krom, myke eller faste puter. Velget er ditt!

15%

Frem til tirsdag 31. januar får du 15% på alle bestillingsmobler fra Fogla og Hødnebo; Sofaer, spisebord- og stoler, lenestoler og solabord med mer!

Velkommen til oss på Hødnebo!

Kom også innom for andre flotte tilbud fra blant annet Spinnaker, Team7, Fjordfesta, Woolin tepper, Kirsch med flere.

Spinnaker stol*
Nå kun kr 19.990,-
*Utvählte modeller

Hødnebo Rudshøgda
Proysenhuset
Telefon: 62 35 92 70

HØDNEBØ.

in andre bedvere. Det er klart det skaper utrygghet som det tar tid å bygge opp igjen. Men vi har gjort tiltak for å forebygge at det skjer igjen.

– Hvilke tiltak?

– Vi har satt inn våken nattevakt. På generelt grunnlag kan vi sette inn aktiviserende, miljøska-

sier Holmen.

– Er det forsvarlig å drive med så stort overbelegg over tid?

– Vi kan ikke ha det slik over lang tid. Da må vi få flere folk inn i tjenesten for å få det til å gå rundt, sier avdelingsleder Marit Halvorsen Granvold.

og vi ønsker ikke at det skal være slik. Men vi mener at vi kan serve brukerne bedre her på Korsvold, enn om de skulle bodde hjemme, som er alternativet. Vi har ikke bygningsmasse per i dag som lar oss gjøre dette på en annen måte, sier Holmen som understreker at driften er innenfor lovens krav.

Mangelfull avviksrapportering

DOKKA: Til og med 3. kvartal i fjor var det meldt totalt 37 avvik på medisiner i Nordre Land. 28 av avvikene var i hjemmetjenestens sone i Torpa.

– Vi har meldt til politikerne at sannsynligheten er stor for at avvikene er høyere enn det som er rapportert. Årsaken er at det ikke har vært noen god tradisjon for å melde avvik i vår sektor, sier omsorgssjef Kjetil Holmen. Han er ikke tilfreds med at det er slik.

– Et avvik er ett for mye, og jeg har stresset dette med avviksrapportering med mine ansatte. Avvik er med på å synliggjøre behov,

og hvis ingen melder fra, får vi heller ingen mulighet til å sette i verk tiltak, sier Holmen.

– Hvor mange av avvikene har vært rapportert videre til Helse-tilsynet?

– Ingen av avvikene har vært av en slik karakter at de ble oversendt Helse-tilsynet, sier Holmen. I Torpa er det avdelingsleder Granvold som går gjennom avviksrapportene, vurderer om avvik skal rapporteres til Helse-tilsynet og sender avviksrapporten til omsorgssjefen én gang i måneden. Omsorgssjef Holmen informerer videre oppover i systemet.

Både Holmen og Granvold mener tjenesten har gode rutiner på medisin- og sykepleierhåndtering. Sykepleier fyller dosetter med medisiner,

mens en annen sykepleier kontrollerer. Alle som deler ut medisiner har gått todagers kurs med tilsynsfarmasøyt og må bestå en prøve. I tillegg til prøven er det intern opplæring på medikament-håndtering. Ansvar for å dele ut medisiner kan delegeres til andre faggrupper, men avdelingsleder Marit Halvorsen Granvold avviser at ufaglærte vikarer uten avlagt prøve har slik tillatelse.

– Vikarer med godkjent prøve har ei midlertidig godkjenning som blir trukket tilbake når overbelegget forsvinner, sier Granvold. Tilsynsfarmasøyt går også gjennom avvikene og sjekker hva som er gjort for å forhindre at avvik skjer igjen.

Ingen planer om å øke rammene

DOKKA: Ordfører i Nordre Land, Liv Solveig Alfstad, ser ikke at det er nødvendig å øke de økonomiske rammene i eldreomsorgen nå for å få på plass igjen trivsels-tiltak og trygghet for de eldre på Korsvold omsorgssenter i Torpa.

Liv Romsås Bekkelund

– Det er ikke kuttene i seg sjøl som har gitt så store konsekvenser, men summen av flere omstendigheter, ikke minst overbelegget. Men situasjonen er ikke så svart-hvitt som den framstilles. Korsvold er fortsatt et godt sted å bo, mener ordføreren.

Inntekssiden økt

På inneværende års budsjett er det tatt 500.000 kroner fra kjøkkendrifta på Korsvold. All matproduksjon skjer nå på Landmo for maten kjøres til Torpa. Inntektsiden i budsjettet er økt med 140.000 kroner fordi de eldre skal betale 15 kroner for kaffemåltidet etter middagen. Fomiddagskaffen er fjernet.

– Så vidt jeg vet er det ingen som har vært misfornøyd med middagsmaten etter omleggingen. At formiddagskaffen og bløtkake på bursdager er tatt bort, er fordi beboerne per definisjon er hjemmeboende og vi må sidestille dem som bor i omsorgsbolig med dem som bor i eget hjem. At beboerne må betale 15 kroner for kaffemåltidet etter middagen, skyldes at det må være likt på Landmo og Korsvold, og på Landmo har de betalt for kaffen i lang tid. 15 kroner kaffemåltidet er heller ingen ublu pris, og beboerne får fortsatt kaffe flere ganger om dagen, sier ordfører Alfstad.

Beklager

Hun beklager overbelegget på avlastningsplassene og at det har ført til uheldige situasjoner, blant annet med at pasienter har tatt seg inn på rommet til andre beboere nattetid. Avvik i medisineringen er også forhold som skal følges tett.

– At noen ikke har hatt varme på rommet sitt har jeg ikke vært klar over, sier ordføreren som legger til at det er forhold det må det tas tak i.

– Ville ordføreren ligget bak et skjermbreff på «Snekkerboden» den dagen du måtte trenge en avlastningsplass?

– Det er trist at noen må bo slik, men det er kanskje et bedre alternativ enn å bo hjemme. Vi har strukket oss langt for å hjelpe, og poenget er at de som har fått avlastningsplass er glad for det. Selvfølgelig skulle den plassen vært bedre, og vi jobber med planer om å bygge flere hel-

OA 18. FEBRUAR

LITT MATT: – Dette var dystre enn jeg hadde ventet. Jeg blir litt matt, sa ordfører Liv Solveig Alfstad (Ap) etter rådmannens orientering om utsiktene for 2009-budsjettet.

døgnsbemannede omsorgsboliger, sier Alfstad.

Styrket bemanning

– Å øke rammene for å stryke helse- og omsorgssektoren nå er altså ikke aktuelt?

– Vi har styrket bemanningen på Korsvold med 2,5 årsverk på grunn av overbelegget. Det er fagfolkene som vurderer tilbudene som gis. Hvis de ikke klarer å gi et forsvarlig tilbud innenfor de gitte rammene, må de rapportere

til oss politikere og så må vi se på rammene, sier ordfører Alfstad som legger til at neste kvartalsrapportering skjer etter utgangen av mars.

Eldreomsorg engasjerer

DOKKA: Omsorgen for våre eldre og pleietrengende skaper stort engasjement hos landingene.

På Facebookgruppen *Landsbyen Dokka* har diskusjonen gått heftig siden forholdene ved Korsvold omsorgssenter i Torpa ble kjent. Debattantene lanserer ideer om alt fra kronerulling til Røde Kors-engasjement for at beboerne skal få tilbake trivsels-tiltakene sine. 66 kommentarer og over 30 «liker»-markeringer har kommet på to innlegg om temaet i Facebookgruppen. Felles for mange av innleggene er at folk synes det er smålig av kommunen å ta fra de eldre hygge og trivsel for å spare «småpenger». Her er utdrag fra noen av kommentarene på nettet:

«Ja, de får mat, medisiner og rene klær – men hva med å gi dem

det lille ekstra som gjør livet godt å leve? Det har ingen plass i noe budsjett – og med dagens styresett vil det nok heller aldri få det.»

«Dokka skal være et inkluderende og godt sted å bo og være for alle – hva med de eldre da?»

«Hadde aldri trodd jeg skulle få lese noe slik fra Dokka. Jeg skammer meg på vegne av de såkalte lokalpolitikerne.»

«Ja, vi må følge budsjetter, men vi setter ikke mennesker i siste rekke. Da klare å møte uten kunstgressmatter å andre tulle ting som kan vente»

«15 kroner for ekstrakoppen!!! Betaler de ikke nok ellers...? Det er nå bedre for dem å ha en kafepose på lur og koke seg noen kopper selv. Vi må ikke ta fra dem alle aktiviteter de har vært vant til opp gjennom et langt liv!!! Helt sikkert er det noen spreke av de gamle som kunne tenke seg

å ha dette ansvaret. La dem få bruke kjøkkenet på avdelingen. Litt mer liv blir det også da.»

«Ingen dum idé det ... men det er ikke lett der når det faktisk bor noen på kjøkkenet ...»

«Jeg kritiserer ikke de som jobber altså, for de gjør en fremragende innsats for de gamle og syke. Men tiden og pengene blir mindre og mindre og oppgavene flere og flere. Synd i velferdsstaten Norge.»

«Når man bor på eldre-senter så er faktisk kaffekoppen en viktig del av dagen. Det er den tiden i løpet av døgnet dem samlers for en god samtale. Det er deres sosiale liv (-). Dem bor på et omsorgssenter fordi dem er så syke at dem ikke kan bo hjemme. Dermed vil jeg gjerne at alle som ser på Korsvold som en plass man kan sammenligne med å bo hjemme – slutter med det.»

Ønsker avklaring om Valdres-banen

HOV: Søndre Land Arbeiderparti vil ha en avklaring av hva som skal skje med Valdresbanen.

I et forslag til årsmøtet i Oppland Ap i neste måned går det fram at banelegemet fra Eina til Aurdal og infrastrukturen rundt er i en slik forfatning at det vil koste Jernbaneverket dyrt å få banen i kjørbær stand.

– Forfallet er kommet så langt at det skaper mye frustrasjon i lokalsamfunnet, og det blir verre fra år til år, heter det i forslaget.

Kommunepartiet peker på at sommeren 2008 var det siste året med drift av turisttåg. Da gikk det åtte turer mellom Eina og Hov. Banen videre nordover var for dårlig til å brukes.

Søndre Land Ap ønsker en rask avklaring av om det er realisme i planene om å få i gang godstrafikk, når arbeidet med oppgradering av banen kan begynne eller når eventuelt arbeidet med fjerning av skinner og infrastruktur kan begynne.

– Hvis banen ikke skal brukes mer, ønsker vi å få frigitt banelegemet slik at vi kan etablere en gang og sykkelvei langs traseen. Vi er tålmodige i Søndre Land, men dette røyner på, fastslår Søndre Land Ap, som har fått støtte av styret i Oppland Ap.

Styrker barnevernet

LENA/HOV: Søndre Land, Østre Toten og det interkommunale barnevernet i Valdres får nytte godt av statlig styrking av kommunalt barnevern i 2012. Hver av de tre barnevernene tilføres penger til en ny, halv stilling dette året.

Stillingsressursene er en del av 70 nye stillinger i barnebarnet på nasjonalt plan i 2012. Dette kommer på toppen av de 400 stillingene som ble etablert nasjonalt i 2011.

Av de 70 nye stillingene i 2012, er Oppland tildelt penger til 2,4 stillinger.

Venter du på ultralyd?

Du bestemmer selv hvor du vil ta undersøkelsen. Hos Unilabs får du time raskt.

MIR, CT, rontgen og ultralyd. Unilabs utfører de fleste typer billediagnostikk. Vårt nye moderne utstyr gir optimale bilder.

For spørsmål eller timebestilling, ring **08808**

Vi holder til på Midtstranda, Hamar

Les mer på www.unilabs.no eller følg oss på Facebook

3-DAGERS SKOSALGS AVSLUTNING

÷70% på masse vintervarer

Torsdag åpent til kl. 20, Raufoss

÷70% kl. 16 – 20 torsdag kl. 16 – 19, Lena

PS! Klasse vånnyheter har kommet

Lill Sko

Storgt. 42 Raufoss Tlf. 61 19 17 59
Audeheimgården Lena Tlf. 61 16 10 99

Kommunene må prioritere kontroll og tilsyn

Vi har blitt mer sektorstyrt. Det kan gjøre samhandling vanskelig, og det vil ofte oppstå problemer i skjæringspunktet mellom sektorene.

Dette hevdet riksrevisor Jørgen Kosmo på Kontrollutvalgskonferansen.

– Sektorene rapporterer tilbake på hva de har gjort, fremfor å rapportere på hva de har oppnådd i henhold til målene som er satt for virksomheten. Det fører ofte til krav om mer, istedenfor en debatt om målene er for høye, organiseringen er riktig eller om ressursene benyttes riktig, sa Kosmo i sitt foredrag.

Han fremhevet viktigheten av kontrollutvalgenes rolle. De skal sammen med revisjonen sørge for at de offentlige midlene blir brukt slik forutsetningen var fra politikernes side. Kontrollutvalgene må derfor sørge for at kommunestyret bevilger tilstrekkelig til kontroll og tilsyn i kommunene. Han understreket spesielt at det var viktig å ha kontroll med offentlige eide selskaper.

– Nedprioriterer dere revisjon og kontrollutvalg, blir resultatet deretter. Dere kan ikke skylde på noen, kommune-

styret tar valget selv. Det er helt marginale midler som går til kontroll, i forhold til de store beløpene som ligger i kommunens forvaltning, sa Kosmo.

Riksrevisoren mente det var mest fornuftig å la offentlig forvaltning revideres av offentlig revisor, selv om regelverket åpner for private løsninger. Han begrunnet dette med særegenheten ved offentlig virksomhet.

Kosmo frykter at kommunene er for dårlige på intern kontroll. Målinger som er gjort på dette viser at kvaliteten på intern kontroll ikke er god nok i kommunene.

– Det er ikke så arbeidskrevende og byråkratisk som enkelte skal ha det til. Risikovurderinger er ikke så vanskelig om man gjør det riktig, og gjør det til vane å rullere de årlige planene. Slik kan administrasjonen og politikerne styre ressursene til de områdene hvor risikoen er størst. Risikovurderinger er avgjørende for å styre ressursene i riktig retning, der det er mest brukt for dem, sa Kosmo.

"5 måstria"

Samhandling kan skape kontrollkrøll

Gjennomføringen av samhandlingsreformen vil være krevende i seg selv for kommunene, men vil også skape utfordringer på kontroll- og tilsynsområdet.

Temaet ble belyst av kommunerevisor i Oslo, Annette Gohn-Hellum, på Kontrollutvalgskonferansen. Gohn-Hellum stilte spørsmål om kommunene er godt nok forberedt på reformen. Hun pekte på om kommunene har etablert gode rutiner og systemer for kontroll i forbindelse med utbetalinger, og om kommunene har solid nok økonomi til å håndtere reformen. Og om de har gode nok indikatorer på om reformen er tilstrekkelig finansiert.

– Kommunene vil i forbindelse med reformen få en rekke nye oppgaver. For mange kommuner vil nok disse oppgavene være krevende å håndtere. Man kan for eksempel tenke seg at kommuner tenker kort-siktig i form av å nedprioritere forebygging, sa Gohn-Hellum.

Samhandlingsreformen stiller krav om samarbeidsavtale mellom kommunene og helseforetakene. Det skal her gjøres avtale om retningslinjer for inn- og utskrivninger, og den skal definere oppgavefordelingen mellom de to.

En undersøkelse foretatt blant deltakerne på NKRFs kontrollutvalgskonferanse viser at de færreste (15 %) kontrollutvalgsmedlemmene er orientert om hvordan deres egen kommune har tenkt å håndtere samhandlingsreformen. Kun 7 % av deltakerne har bestemt seg for en særskilt oppfølging av de økonomiske konsekvensene av samhandlingsreformen i sitt kontrollutvalg.

– Både kontrollutvalgene og revisorene må sette dette på dagsorden.

Annette Gohn-Hellum, kommunerevisor i Oslo

Det er krevende oppgaver kommunene nå blir stilt ovenfor, og de gir åpenbart noen utfordringer til hvordan kontroll- og tilsynsrollen skal utøves, sier Ole Kristian Rogndokken, daglig leder i NKRF

SKIEN

Frykter**parkeringsavgift**

Lærere ved Lunde barneskole er frustrerte over at de må betale for å parkere når den nye skolen i Skien står ferdig.

- I verste fall vil dette føre til lærerflukt, sier plasslits-tiltaksleder Line Ekmorrød til NRK.

Dette er den første av de 14 skolene i Skien der lærerne må betale for å parkere. De ansatte har regnet ut at det vil koste mellom 700 og 1.000 kroner i måneden per ansatt å parkere. Lærerne krever derfor et sentrumsfillegg for å jobbe ved barneskolen. Leder av teknisk hovedutvalg i Skien, Knut Einar Aas (Ap) avviser kravet.

- Det forunder meg stort om lærere slutter ved skolen fordi de må betale for parkering. Det vil i så fall være den eneste arbeidsplassen hvor ansatte rømmer på grunn av avgiftsparkering, sier han.

FORFJORD

Får ikke flytte

Kommunaldepartementet har avslått søknaden fra Forfjord om å bytte kommune fra Andøy til Sortland. Departementet begrunner avslaget blant annet med at det ikke har vært avholdt folkeavstemning om saken.

Andøy kommunestyre har tidligere stemt ned både et forslag om flytting og et forslag om folkeavstemning.

Enormt sprik i spesialundervisning

23 prosent av ELEVENE i Nissedal får spesialundervisning dette skoleåret, mot bare 4 prosent i Sola.

Bruken av spesialundervisning varierer voldsomt mellom kommunene. Det viser tall Kommunal Rapport har innhentet fra Grunnskolen informasjonssystem (GSI).

Spesialundervisning er en lovfestet rettighet for «elevar som ikke har eller som ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet» (opplæringslova § 5-1). Ingen får dette uten en sakkyndig utredning og vedtak fra Pedagogisk-psykologisk rådgivningstjeneste (PPT).

Andelen elever med spesialundervisning fortsetter å øke, og nærmer seg nå 9 prosent av elevene på landsbasis.

- Ivaretar alles rett

At bare 4 prosent av elevene i Sola får spesialundervisning, skyldes ikke at kommunen er mer gjerrig enn andre, ifølge oppvekstsjef John Askeland. Og heller ikke at Sola bare har skolelys.

- Vi er gode på tilpasset opplæ-

ring. Det er det dette dreier seg om. Samtidig har vi et godt system som ivaretar alles rett til spesialundervisning, sier Askeland til Kommunal Rapport.

I Nissedal får nesten hver fjerde elev spesialundervisning. På ungdomstrinnet gjelder det hver tredje elev. Kommunen har nylig satt ned en arbeidsgruppe, som skal forsøke å finne ut hvorfor. Den vil innhente hjelp fra Lillegården kompetansesenter, ett av 15 statlige kompetansesentre innen spesialpedagogikk.

Deres rådgivere har ikke grunnlag for å uttale seg om Nissedal ennå. Men at bruken av spesialundervisning varierer så mye, kan ha historiske og kulturelle årsaker, påpeker rådgiver Nina Grini.

- Ulik forståelse

- Det er ulik forståelse av hva spesialundervisning er. Vi ser at det som blir beskrevet som spesialundervisning i en kommune, blir omtalt som tilpasset opplæring i

en annen kommune, sier hun.

- Noen har veldig individfokus og spør hva som er feil med eleven i stedet for hva det er skolen ikke får til. Hvis 20 prosent av

elevene har spesialundervisning, bør en tenke igjennom hva som oppfattes som normalt.

Også profesjonskamp innad i PPT-tjenesten, måling av elevprestasjoner og press fra foreldrene, kan påvirke hvor mange som får spesialundervisning. Måten pengene fordeles til skolen, kan også spille inn, ifølge Grini.

- Mange er lært opp til å tro at skolen får ekstra ressurser hvis en elev får vedtak om spesialundervisning, selv om det de fleste steder ikke er slik fenger, sier hun.

- Er det en fordel for elevene å få spesialundervisning?

- Forskning viser at generelt sett er det ikke en fordel. Men det kan være det. Det kommer helt an på eleven, skolen og situasjonen. Men jeg tror mange av sakene til PPT kunne vært håndtert på skolen på en annen måte, sier Grini.

ELEVER MED SPESIAL- UNDERVISNING 2009-2012 (PROSENT)

	2009	2010	2011	2012
1.-4. trinn	4,8	5,2	5,5	5,6
5.-7. trinn	7,9	8,7	9,4	9,8
8.-10. trinn	9,6	10,4	11,0	11,3
Totalt	7,2	7,9	8,4	8,6

Førrest (%) Flest (%)

Sola	4,0	Ballangen	18,7
Moss	4,6	Andøy	18,9
Hå	4,6	Tjeldsund	19,3
Klepp	4,9	Jondal	19,4
Ås	5,1	Giltedal	19,6
Os (Hordal)	5,2	Skjervøy	20,1
Hamar	5,3	Berlevåg	20,2
Tilstein	5,4	Vega	20,5
Nittedal	5,5	Bindal	22,5
Nesodden	5,5	Nissedal	22,6

Nordre Land kommune**EVENTUELT**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	26.03.12	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Forvaltningsloven § 6

Vedlagt:

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:**SAKSOPPLYSNINGER:**

Saken er satt opp for å kunne ta opp aktuelle spørsmål.

Forut for møtet er det meldt inn ett tema:

- **Praktisering av habilitetsbestemmelsene i kontrollutvalget**

Skriv ut

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Oversikt Hele loven Forste Forrige Neste

Kapittel II. Om ugildhet.

Overskriften endret ved lov 27 mai 1977 nr. 40.

§ 6. (*habilitetskrav*).

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) når han selv er part i saken;
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
  1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller
  2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenstemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen.